

మార్చి
1937

ఆంధ్రప్రదేశ్
ఈ క్షర-విస్తరణ -

సంపుటం-5
సంఖ్య-11

1. సంపాదకీయ వార్తా -	499-504
2. గాన సాధన - శ్రీ గీతానుశాసనం	505-512
3. కవుల కంఠ - శ్రీమతి మునుప్రకాశమణి -	513-519
4. కవిత్వ విశ్లేషణ -	521-522
5. అవతరణ - అవతరణ కంటే ముందుగా -	523-527
6. గంధం విశ్లేషణ - కవిత్వం లక్షణాలు -	528-530
7. అంశ విస్తరణ - అంశ విస్తరణ -	531
8. మొదటిసారి - మొదటిసారి బాల కృష్ణశాస్త్రి -	532-540
9. కవిత్వ శాస్త్రం - విశ్వనాథం -	541-549
10. ఆంధ్రప్రదేశ్ విస్తరణ -	543-544

సర్వవిషయములను చర్చించు
సచిత్రాంధ్ర మాసపత్రిక.

సంపాదకుడు :
ఆంధ్ర శేషగిరిరావు, బి.ఏ.

సంపుట : ౫. ఈశ్వర, శ్రేష్ఠము : జూన్, 1937. సంచిక : ౧౧.

సంపాదకీయ సమాలోచన

1. పల్లెపట్టులందు మోటారు లారీలు :—

మోటారుబస్సులరాక విదేశములకు ధనమును ప్రవాహమును కట్టించునదే అయినను కొంతవరకు పల్లెటిపట్టులందు ప్రజలకు ప్రయాణసౌకర్యములను కల్పించినదని అంగీకరింపక తీరదు. ఇప్పుడు పల్లెటిపట్టులందు సరుకును మోసుకొనిపోవుటకు మోటారులారీలు ఉపయోగమునకు వచ్చుచున్నవి. బెజవాడ జిల్లాబోర్డువారు ఇటీవల ఎక్కువ లారీలకు రైసెన్సులుకూడ ఇచ్చియున్నారని వినుచున్నాము. లారీలవలన రోడ్లుపాడగుట; ప్రమాదములు మితిమీరుట; లారీలకు, స్పేరుసామానులకు, రిపేర్లకు, టైర్లకు, ట్యూబులకు, పెట్రోలుకు విదేశములకు ధనము ప్రవాహమైపోవుట మున్నగు పెక్కునష్టములున్నవి. వాని ఉపయోగముముందు ఈనష్టములంత లెక్కలోనివి కావనుకొనినను బాడుగబండ్లను తోలుకొని బయటపడుచున్న రైతులనోటియందు ఈలారీలు దుమ్ముకొట్టుచున్నవి. పండినసరుకుకు ధర లేక; పన్నులు, కట్టుబట్టి ఇచ్చుకొనక తప్పక అటమటించుచున్న రైతునకు బాడుగబండ్లు తోలుకొనియైన నాలుగురాళ్లు కండ్ల చూచుటకు వీలులేకుండ పోవుచున్నది. సగటున నాలుగు లేక ఐదు యకరములను మాత్రము దున్నుచున్న మనరైతులకు తమతమ వ్యవసాయపు పనులకు ఈలారీల అవసరము ఏమాత్రమేని ఉండునా? ఎటుచూచినను లారీలు రైతునకు నష్టము కూర్చునవిగనే యున్నవి. కావున వీనిని నిషేధింపజూచుట రైతుసంఘముల ప్రధమ ప్రధానకర్తవ్యము.

2. రఫ్ కాగితము ధర లో పెరుగుదల :—

ఈనడుమ రఫ్ కాగితము ధర దాదాపు రెట్టింపుఅయినది. రఫ్ కాగితమును విస్తరించి ఉపయోగించునది పత్రికలు. విద్యావిషయమున మిక్కిలి వెనుకబడియున్న భారతదేశమున ప్రతి పత్రికయు ఉపాధ్యాయునివలె ఉపయోగించుననుట అతిశయోక్తికాదు. అట్టి ఉపయోగకరమైన పత్రికలకు పీఠాకరముగనున్న రఫ్ కాగితములధర పెరుగుదలను కొంతవర

కైన తగ్గించుటకు ప్రభుత్వమువారు సాయపడవలసియున్నది. రఫ్ కాగితము మనదేశమున తయారగునదికాదు. విదేశములనుండి దిగుమతికావలసియున్నది. దానిపై దిగుమతిసుంక ముగలదు. ఆసుంకమును తీసివేయుచో కాగితముధర కొంతవఱకు తగ్గగలదు. ఈవిషయమై దేశమున కొంత ఆందోళన జరుగుచున్నది. ఆ ఆందోళన ప్రభుత్వమువారి ఆలోచనకు అంది నది కూడను. ప్రభుత్వమువారు శీఘ్రనిర్ణయమునకు వత్తురుగాక !

౩. పూనాలో సత్యాగ్రహము :—

పూనాలో స్వర్ణ మారుతీదేవాలయముముందర సాగిన హిందువుల సత్యాగ్రహ ములో అరెస్టులేగాక లాఠీప్రయోగములుకూడ జరుపబడినవి. ప్రొవిన్సియల్ అటానమీ వచ్చినను పోలీసువారి లాఠీలు యధారీతినే విహరించుచున్నవి. ఈదేవాలయమున కేగంట కూడ వాయింపరాదని మహమ్మదీయులు అభ్యంతరపెట్టుటయు, దానికి అనుగుణముగ మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువుచేయుటయు విచిత్రముగనే యున్నది.

౪. జాంజి బారు భారతీయుల దురవస్థ :—

దినదినమును అరికయించుచున్నదేశాని ఏమాత్రమును డిందుపాటొందుటలేదు. అచ్చట క్రొత్తగ ప్రవేశపెట్టబడనున్న రైతుబుణవిముక్తి చట్టమువలన భారతీయులు ఆదేశ మున భూమిసంపాదించుటకు వీలులేని పరిస్థితి యేర్పడుచున్నది. దీనివిషయమున దేశమున విశేషముగు ఆందోళన సాగించి జాంజిబారు భారతీయుల ఇక్కుపాల్లను తొలగింపవలసి యున్నది.

౫. మదరాసు కాలేజీ కమిటీలు : బ్రాహ్మణులు :—

మదరాసునందలి కాలేజీలలో విద్యార్థులను జేర్చుకొనుటకు సలహాఇచ్చుటకు ఇంటి రమేషుంత్రివర్గమువారు ఏర్పరచిన కమిటీలలో బ్రాహ్మణులకు ప్రాతినిధ్యమేలేకుండచేసిరి. బ్రాహ్మణులు మైనారిటీశాఖగదా! మైనారిటీశాఖకు ఒక్కకాలేజీ కమిటీయందైనను ప్రాతినిధ్య ముండరాదా! మైనారిటీశాఖలకు తగు రక్షణయుండదేమో అను భయముకటిగదా గవర్నరు కాంగ్రెస్ వారికి హామీలు ఈయకుండుటకు కారణము?

౬. కీ.శే. వల్లూరి సూర్య నారాయణ రావు పంతులు గారు :—

కొవ్వూరునందలి ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాపీఠమునకు ప్రాపై యుండిన వల్లూరి సూర్య నారాయణరావు పంతులుగారు 28-4-37 తేదీని దివంగతులైరి. మరణకాలమువాటికి వీరికి డబ్బుదిసంవత్సరములు నిండినవి. గోదావరికృష్ణామండలములందలి ప్రజాహితేతత్పరులగు నాయకులలో వీరొకరు. న్యాయవాదిగా వీరిఉనికి బండరుపట్టణమున. దేవాదాయధర్మాదాయ దుర్వినియోగమును అరికట్టుటలో వీరు విసుగుఅనునది యెఱుగక కృషిగలిపిరి. వీరు తమ కడకాలమునంతను కొవ్వూరునందలి ఆంధ్రగీర్వాణవిద్యాపీఠత్రేమమునకై వెచ్చించి ధన్యులైరి. శ్రీవారి ఆత్మకు శాంతిలుగుగాక !

౧. వినాయకదామోదరసవర్కారువిడుదల:—

భారతదేశమునకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును సాధించుటకు సాయుధవిప్లవమును లేవదీయుటకు కుట్రపన్నైనను నేరమునకు 1910-వ సంవత్సరమునుండి నిర్బంధశిక్ష ననుభవించుచున్న వినాయకదామోదర సవర్కారును మే 11-వ తేదీనాడు రత్నగిరిజిల్లా మేజిస్ట్రేటు విడుదలగావించెను. 'భారతస్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్ర' రచయితయగు ఈవిద్యాధికుని విడుదల పట్టాభిషేకసందర్భమున భారతప్రజకు ఈయబడిన నరములలో నొకటి యననగును. ఈ విషయమున ప్రభుత్వము ఇప్పటికైనను ఉదారహృదయము చూపినందులకు సంతోషింపవలసియున్నది.

౧. తాతా కంపెనీ : కార్మికులు:—

భారతదేశమునందలి ఇనుము ఉక్కు కంపెనీలలో మిక్కిలి పెద్దదియగు తాతా కంపెనీవారు తమ కార్మికులయెడ అవలంబించుచున్న విధానము చాల ప్రశంసనీయముగ నున్నది. గతవత్సరమున కంపెనీవారు తమ నికరపు రాబడినుండి 20 లక్షల రూపాయలను కార్మికులకు ఈనాముగ పంచిపెట్టిరి. పనివాండ్రకు కంపెనీలాభములో కొంత పంచుచున్న ఇట్టి పద్ధతి కార్మికులలో అసంతృప్తి వ్యాపించకుండ కాపుదలగ నుండును. ఇట్టి పరిశ్రామికసంస్థల జయమునకు కార్మికులతృప్తి మూలాధారము. ఈనూత్రమును గుర్తించిన కంపెనీ యజమానుల దూరదృష్టి కొనియాడదగినది.

౧. ఖద్దరు ధారణ : జైనస్వామి దీక్ష:—

యావద్భారతదేశమున జైనమతస్థులలో విశేషగౌరవముగల జైనగురు మహారాజావారు 'ఇకమీద మీరందఱు ఖద్దరు ధరింపవలెనని నావాంఛ. ఖద్దరుధరింపని మార్వాడీ చేయు భిక్షును నేను స్వీకరింపను' అని బెంగుబూరులో ఒకసభలో ఉపన్యసించెను. ఇట్టి దీక్షలు దేశహితకరములు. ఈజైనస్వామి ఉచితజ్ఞత మెచ్చదగినది.

౧. బ్రాహ్మణేతరకవిసమ్మేళనము:—

తెనాలి సూతాశ్రమములో మే 23-వ తేదీన జరిగిన బ్రాహ్మణేతరకవిసమ్మేళనము (రాజకీయరంగమునవలె) కళారంగమునకూడ సంఘవైషమ్యమును తెచ్చిపెట్టునదిగానున్నదనువారిలో మేము ఏకీభవింపలేము. బ్రాహ్మణకవులు ఒకప్పుడు బ్రాహ్మణేతరకవులను, వారికవిత్యమును అధిక్షేపించియుండిరి. అగుట బ్రాహ్మణేతరకవులు ఇప్పుడు బ్రాహ్మణకవులను నేటుచేయుచో దెబ్బకుదెబ్బ అను నీతిలో దానిని తప్పుఅనుటకు వీలులేదు. ఇంతకును ఈబ్రాహ్మణేతరకవిసమ్మేళనము బ్రాహ్మణేతరకవితాప్రాచుర్యమునకు ప్రాధాన్యమిచ్చినది కాని బ్రాహ్మణకవుల చెంగనాడు పనికి పూనలేదు. ఏముగుగాక విశ్వజననమగు కవిత్యము బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణేతరవిభేదములకు అతీతమని తెలిసికొనవలసినయున్నది.

౧. కొత్తపట్టణము లాఠీచార్జీ : ప్రభుత్వము వారిపచ్చి అబద్ధము:—

కొత్తపట్టణమున నెలకొల్పబడిన అధిక రాజకీయపాఠశాలను నిషేధించి పోలీసువారు

కావించినలాచీచార్జీ చాల అక్రమమైనది. అరెస్టుకోరి నిలచియున్నవారిపై బలయోగము గావించుట పశుబలప్రదర్శనముగాని అన్యముకాదు. తిరుగబడినవారిని అరెస్టుచేసి తీసికొని పోవుటకు అవసరమైనంత బలప్రయోగమే జరిగినదికాని అధికముగ జరుగలేదని ప్రభుత్వము వారు పలుకుట వచ్చి అబద్ధమాడుట అనకతీరదు. నడుమంత్రపుమంత్రులకు ప్రజాహితీకాంక్షయేగాక సత్యప్రియత్వముకూడ లేదని ఇందుమూలమున స్పష్టమైనది. ప్రజలకు బాధ్యులు కాని ఈమంత్రులు ప్రజలపై బాధ్యతయెఱుగక ఇట్లు చర్యజరుపుట వింతకాదు.

8. కీ. కే. కట్టమంచి కొళందరెడ్డిగారు :—

బెజవాడయందలి క్రిమినల్ లాయర్లలో ప్రముఖులును కృష్ణామండలపు రైతునాయకులలో నొకరును, మునగాలరాజువారి విద్యుంకుల్లును అగు కట్టమంచి కొళందరెడ్డిగారు 7-5-37 తేదీని మరణించిరి. ఆనాడు కొర్టుపనిచూచుకొని వడదెబ్బకు గుఱియై సునాయాసముగ మరణించిరి. తత్వమున జస్టిసుకక్షకుచెందియు వీరు రైతుసేవలో మిక్కిలి ఉదారులును, ప్రగమనశీలురును అయిఉండిరి. వీరుకొంతకాలము బెజవాడ మునిసిపల్ ఛెయిర్ మెన్సుగను, మదరాసుశాసనసభాసభ్యులుగను ఉండిరి. వీరి మరణమువలన కృష్ణామండలమునకు వాటిల్లిన కొరత కొలది ఇడరానిది.

9. వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారి ఆంధ్ర సేనేటు సభ్యత్వము :—

నెల్లూరుమండలమునకు చెందినవారును, ఆంధ్రభూమి పాఠకులకు చిరపరిచితులును అగు శ్రీయుత దేవరపల్లి వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు సేనేటున సభ్యత్వమును బడసినందులకు వారిని మనఃపూర్వకముగ అభినందించుచున్నాము. నిరంతర శాస్త్రగోష్ఠీప్రియులగు శ్రీ రెడ్డిగారు సేనేటున ప్రవేశించుట భాషాప్రియులకు ముదముగూర్చు విషయము. రెడ్డిగారికి ఆంగ్లభాషరాదను నెపమున వారిని ఆంధ్రసేనేటుకు సభ్యులుగ పంపరాదని నెల్లూరులోని జస్టిసుపత్రికయగు 'స్వతంత్ర' యొక విష్ణురపువాడమును లేవదీసినది. కాని ఆవాదము ఆరణ్యకోదనమై పోయినది. భారతదేశమున భాషాప్రయుక్త విశ్వవిద్యాలయములలో ఆదిదియగు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమున ఆంగ్లమురాని ఆంధ్రులు సేనేటు సభ్యత్వమునకే పనికిరారని వాదించుట ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయనిర్మాణములోని ఆంతర్యమునే గుర్తింపకుండుటయగును. మఱియు పలుభాషాప్రదేశములకు చెందిన మదరాసు రాజధాని శాసనసభయందే ఆంగ్లమురానివారు సభ్యులగుటకు అర్హులైయుండగా ఏకభాషాప్రదేశమునకు చెందిన విశ్వవిద్యాలయపు సేనేటున ఆ ఆవరణలోగల భాషలో పండితులైనవారు ఆంగ్లమురాని కారణమున సభ్యులుకాకుండదనుట కొనవెట్టివాడముగాక మఱియేమి! ఇట్టి కొనవెట్టికి లొంగక కృష్ణారెడ్డిగారిని ఆంధ్రసేనేటుసభకు పంపిన నెల్లూరు స్థానికసంస్థల ఓటర్ల అగ్గలమగు ఆంధ్రాభిమానమునకు జయవెట్టుచున్నాము.

1. జాయింటుపట్టాలు : రైతుల బాధలు :—

ఏప్రిల్ 21-వ తేదీని బాపట్లతాలూకా రైతుసభలో ఆమోదింపబడిన 'జాయింటు

పట్టాలతోనున్న రైతులను గ్రామోద్యోగులబాధలనుండి తప్పించుకొనుటకు అన్ని కేషను లేకుండా విధిగా పట్టాలు విడదీసి ప్రభుత్వంవారు యిప్పించవలెను. అను తీరుమానము ప్రభుత్వమువారి పరిశీలనకు పాత్రము కాదగియున్నది. జాయింటు పట్టాలమాటున గ్రామోద్యోగులు పన్నునంతను ఒకేరైతునుండి దండుటయు, జాయింటు పట్టారైతులకు పన్నులెక్కసరిగ చెప్పక అందరిదగ్గర అదనముగ గుంజుటయు జరిగించుచున్నారు. రైతుక్షేమమే ప్రధానముగ నెంచుచో ప్రభుత్వమువారు ఈ అక్రమమును ఎంతత్వరగ జొలగించిన అంతమంచిది.

౧. సర్. కూర్మా వెంకటరెడ్డి గారి మంత్రిత్వము :—

కాననసభాసభ్యత్వము లేకపోయినను గవర్నరు పిలుచుట తడవుగా రెడ్డిగారు మంత్రిత్వమును వహించిరి. కాని ఈయన మంత్రిత్వమునకు ఒక్క రాజకీయకక్షయు ఆమోదము తెలిపియుండలేదు. కాంగ్రెస్ వారి నిరసనమునకు అంతమేలేదు; సభ్యులు కానివారిని మంత్రులుగా నియమించుట అశాస్త్రీయమని జస్టిసుపార్టీవారు ప్రత్యేకముగ తీరుమానించిరి. రాజ్యాంగము ఈ మంత్రులకు ఇచ్చుటకంటె గవర్నరే స్వయముగ రాష్ట్రప్రభుత్వమును సాగించుట ఉత్తమమైయుండునని యూరపియన్ సభ్యులు సాటిరి. తన మంత్రిత్వమున సమర్థించుచు రెడ్డిగారుచేసిన స్టేటుమెంటు చాల అసంతృప్తికరముగ నున్నదని కీలే పండితుడు ముక్తకంఠముతో పలికెను. ఇందలు ఇట్లు అనుచున్నను, ఎవరును ఎట్టి సానుభూతియు చూపకున్నను మంత్రిత్వమును నిర్వహించుచున్న సర్ కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారి మొండి తనమును మెచ్చుకొనవలసియున్నది.

౨. భారతీయ సైనికదళమునకు పరాధవము :—

పట్టాభిషేకమహోత్సవము సందర్శించుటకై ఇంగ్లండు వెళ్ళిన భారతీయ సైనికదళము బైటన్ నగరము చేరినప్పుడు అచటి కార్పొరేషనువారు ఇచ్చు స్వాగతసందర్భమున ఆ కార్పొరేషను సభ్యులలోని స్త్రీలు రాకుండ పురుషులు మాత్రమే వచ్చుటకు తీరుమానించుకొనిరి. హిందూ దేశమున ఉద్యోగములు చేసి ఉపకారవేతనములు పుచ్చుకొనువారు పలువురు బైటన్ నగరమున స్థిరపడుదురు. అట్టివారు భారతీయ సైనికులకు గౌరవపూర్వకముగ ఎట్లు స్వాగతమియ్యగలరు? తమ్యు పాలించుచున్న ఆంగ్ల జాతిస్త్రీలవల్ల స్వాగతము బడయుటకు భారత సైనికులు ఏపాటివారు? బైటన్ కార్పొరేషను సభికురాండ్రు స్వాగతోత్సవమునకు రాలేదు. భారతీయ సైనికదళమువారు ఇది తమకు పరాధవముగ భావించిరి. అందుపై బైటన్ డిప్యూటీమేయరు భారతీయ సైనికదళములో స్త్రీలు లేని సేతువచే స్త్రీలు విందులో పాల్గొనుట భారతీయులకు మర్యాదకాదేమోనని బైటన్ కార్పొరేషను స్త్రీలు స్వాగతోత్సవమునకు రాలేదని సమాధానము చెప్పెను. ఈ సమాధానము సమంజసముగా నున్నదా? సైనికదళములో స్త్రీలు ఉండరనువిషయము బైటన్ కార్పొరేషన్ డిప్యూటీమేయరుకు తెలియదా? తెలియకేమి? ఏదో సమాధానము చెప్పవలయునుగదా? కొబ్బరిచెట్టు- దూడగడ్డి సామ్యమై తేనేమి; సమాధానమనిపించుకొన్నదా? లేదా!

3. కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుని బర్మా సంచారము :—

భారత కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంటు జవహర్‌లాలు బర్మాఖండమున పడమూడుదినములు సంచారమునలిపి డెబ్బదిమూడువేల రూపాయలను కాంగ్రెస్ నిధికి కాన్కగా బడసెను. వన్నూలైన ఈపెద్ద మొత్తము బర్మాదేశపు కాంగ్రెస్ అభిమానమునకు ఒక గుఱుతు.

4. ఫ్రెంచి ఇండియాలో కూడ శారదాచట్టము :—

బ్రిటీష్ ఇండియాలోవలె ఫ్రెంచి ఇండియాలోకూడ శారదాచట్టము అమలులోనికి వచ్చినట్లే. ఇకమీదట ఫ్రెంచి ఇండియాకు చెందిన యానాము, వుదుచ్చేరి మున్నగు తావుల యందు వధువులవయస్సు 14 సంవత్సరములకు పైబడియు, వరులవయస్సు 18 సంవత్సరము లకు పైబడియు నుండవలయును. ఈ సంస్కరణము గొనివచ్చుటలో ఫ్రెంచి అధికారులు ఎంతజాప్యము చేసినను ఇప్పటికైన దారికి వచ్చినందులకు మిక్కిలి సంతోషించు చున్నాము.

5. పత్రికల ధరావతులు తిరిగి ఇచ్చివేయరాదా ?

కొత్తమంత్రులు ఏర్పడినప్పటికి బర్మాలో పత్రికలనుంచి లోగడ వన్నూలచేసిన ధరావతు సాములను తిరిగి ఆయాపత్రికలకు ఇప్పించివేసినారు. భారతదేశమున వివిధరాష్ట్రములందు ఏర్పడిన కొత్తమంత్రులుకాని, నడుమంతరపు మంత్రులుకాని ఈమాత్రపు మంచి పనినైనను ఇచ్చట చేయుటకు ఇంతవఱకు తలపెట్టలేదు. ప్రజాహిత్యదృష్టి మృగ్యమగు ఈ మంత్రు లిట్టిపనుల నేల తలపెట్టెదరు ?

6. దేశోద్ధారకునకు సన్మానము : శిలావిగ్రహము :—

విశ్వదాత, దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి సన్మానవిషయమై పలుదినములనుండి పలువురు పలువిధములుగా త్రాయుచున్నారు. ఇటీవల ఒకరు శ్రీవారి శిలావిగ్రహప్రతిష్ఠాపన సముచితముగ నుండునని సూచించియున్నారు. శిలావిగ్రహప్రతిష్ఠాపనపూర్వకమగు సన్మానము అర్హముగను శాశ్వతముగను ఉండునని మా అభిప్రాయము. కొలది రోజులలో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయమహాసభలో ఈవిషయమై ఆంధ్రులు ఏదైన నిర్ణయము తప్పక జరిగించితీరెదరుగాక అని ఆశించుచున్నాము.

7. వావిళ్ళవారి సన్మానము మాట యేమైనది ! :—

పెక్కు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములను సుందరముగ ముద్రించి ఆంధ్రమహాజనులకు మహాపకారము చేయుచున్న వావిళ్ళవారి సన్మానించుటకు ఆనడుమ కొంత ప్రయత్నము సాగినది. కాని ఇపు డావిషయమై ఏమియు వినిపించుటలేదు. పూనియున్నాము కావున యథాశక్తిని సత్వరముగ వావిళ్ళవారిని సన్మానించుట ఆంధ్రులమగు మన విధియైయున్నది. సత్వరకార్యాచరణమునకు సమయపడుదముగాక !

BRILLIANT ACHIEVEMENT
in the First Valuation of the
**SOUTH INDIA CO-OPERATIVE INSURANCE
SOCIETY, LTD.**

Head office : Chartered Bank Buildings, Madras.

BONUS DECLARED.

On Whole Life Assurance per thousand Rs. 15.

On Endowment Assurance per thousand Rs. 10.

THE ACTUARY OBSERVES:—"By wise planning and
Judicious control, well supported by efficient and economic
management, you have already attained a stature that is
not only stately and sinewy, but is also sound and strong
- - - - far beyond your age." - - - -

T. AUSTIN ESQ., I. C. S. THE REGISTRAR OF CO-OPERA-
TIVE SOCIETIES, IN HIS AUDIT REPORT SAYS :—"It is satis-
factory to note that the very first valuation has disclosed a
surplus and that the Society has been able to declare a
substantial bonus to its policy holders."

**INSURE YOUR LIFE WITH THIS LEADING AND
PROGRESSIVE LIFE OFFICE, WHICH OFFERS
ALL THAT IS BEST IN LIFE INSURANCE,
AND SHARE IN ITS PROSPERITY.**

*Applications are invited from Ladies and Gentlemen
to represent this institution as agents.*

భాగ్యసాధము

రచయిత :

శ్రీ గిర్రాజ రామా రావు

భాగ్యము నైతికజీవనముపై ఆధారపడియున్నది. నీతినియముములు లేనివారి కదృష్టమెక్కువయిదు. అనగా మోసము, స్వార్థపరత్వము, దురాశ, కపటముగలవారు వృద్ధిపొందుదురట! మోసము లేనిదే వ్యాపారముపొగడని యనుట మన మనేక సాకులు వినియున్నాము. ఈ నిర్ణయము కేవలము అర్థములేనిది. నైతికజీవనములోని కొరతను బయట పెట్టుచున్నది. జీవితరత్నమును సరిగా అర్థముచేసి కొనకపోవుటవలన కల్గిన ప్రమాదమేయిది. జీవితమునకు స్వభావసీద్ధముగా కావలసినవి తెలిసికొనక పోవుటవలన సంభవించిన నిర్ణయమిది. అట్టివాని జీవితము బురదలో పునాదిలేకుండ ఇల్లుకట్టినట్లే అగును. నైతిక, ఆధ్యాత్మికములు రెండును ఒక్కటేకాని ప్రకృతిలో మనము చూచు వస్తువులలోను, చూడని వస్తువులలోను భేదముకనుపించును. మానవుడు ప్రకృతిలోని వస్తువులనుచూచి, వాని కనుగుణ్యముగా సంచరించును కాని దానిలోని మూలరత్నమును గ్రహింపడు. నైతికముగనే పోయి తుదకు పరాజయమొందును.

ఆధ్యాత్మిక ప్రవృత్తిస్వాభావికము. హృదయ ప్రపంచమున నియ్యది పుట్టియేయున్నది. మహర్షులు మొదలైనవారందరు చెప్పిన నీతులు వీని ననుసరించియే యున్నవి. మనకు కనుపించుచున్న ప్రపంచమంతయు మానసిక ప్రపంచము. కనుపించని దాని నీడ ప్రకృతియను అద్దములో ప్రతిబింబించుచున్నది. మున్నులో పై అర్థభాగమునకు క్రిందిభాగమునకు

భేదములేదుకాని రెండు వేరువిధములుగా తలక్రిందులుగానున్నవి. బాహ్యప్రపంచము, మాతృప్రపంచము రెండును వేరుచేయబడిన అర్థవక్రములు. రెండును కలసినప్పుడు సున్నయగుచున్నవి. ప్రకృతియు, ఆత్మయు రెండును ఏకమే. రెంటికీ విరోధమెన్నడునులేదు. ఆత్మరత్నమును గ్రహించుకొనలేక మానవుడు తనకుతానే బాహ్యవక్రములో నుండి వేరుగుచు అవస్థలపాలగుచున్నాడు. ప్రతిపదార్థము దాని సత్యస్వరూపము, మార్పులు మొదలైనవి మనసుయొక్క స్వరూపము, మార్పునుబట్టియే యుండును.

ఏపదార్థమైన తీసికొనుడు. సరిగా తెలిసేకొనగల్గినచో ఆవస్తువునకు ప్రకృతిలోగల యనుభవము నీమనస్సు పొందుచు నేయున్నది. ఒకగింజ తేనెతిని. అది చెట్టుఆయనది. పూవులుపూసి కాయలుకాసినది. కాయలు తిరిగి గింజలైనవి. అట్లే హృదయ తేత్రమున నాలోచన అనుగింజపడినది. చెట్టువలె పెరిగి ఫలించినది. ప్రకృతి కనుగుణ్యముగా మంచిగనో చెడుగనో ఫలములు పుట్టినవి. ఆఫలములు మరల మరయొక మనోతేత్రమున వృద్ధిపొందుచున్నవి. గింజ పాకువాడే గురువు—ఆధ్యాత్మకకర్మపథము—తనకు తానే అనగా తనగింజను తానే మరల తన తేత్రమున పాకుకొన్నవాడు తనహృదయమునకు తానే గురువు. సమయము కనిపెట్టి గింజ పాతకలెను. తగిన సమయ మిచ్చినచో అది తప్పక జ్ఞానవృక్షముయి విశేషప్రమానమును చాల్చును.

ఒక్కసారి మోకిటిలోనుండి వెలుపలికినూడుదు
దూరముగా ఒకచెట్టుమీద పక్షిగూడు కనుపించును.
ఆగూడు క్రొత్తగా కట్టుకొన్నది. పడమటిగాలి విసు
రుచున్నను, చెట్టు ఊగుచున్నను గూడు క్రిందపడదు.
పక్షులు సాకర్వముగా దానిలోనుండి ఉయ్యాల
లూగుచున్నవి. ఇందులకు కారణమేమి? ప్రకృతి
కనుగుణ్యముగా నది గూడుకట్టుకొన్నది. అందువలన
ఆగూడుకు బలమెక్కువ. గూడుకట్టుటకు పంగలు
చూచుకొన్నది. గూడు గుండ్రముగనే కట్టినది. ఇందు
వలన బయటకలుగు ఒత్తిడి విస్తారముగా దానికుం
డదు. ఇది చాల చిన్నవిషయము. అయినను ప్రకృ
తిలోని సర్వశాస్త్రములు ముఖ్యముగా విజ్ఞాన
గణితశాస్త్రము లిందు ఇమిడియున్నవి. కాబట్టి జీవి
తమును ప్రకృతి ధర్మానుసారము నిర్మించుకొన్నచో
అయ్యది విచ్ఛలముకాదు. ప్రపంచములో తరచు
కలుగు కష్టములకు లేక అవాంతరములకు లొంగదు.
గుడిగాని, యిల్లుగాని పక్షిగూడుకంటె కష్టమైనది.
ఇయ్యవి ప్రకృతిలో స్వభావసిద్ధముగా నిమిడియున్న
గణితశాస్త్రప్రకారము కట్టబడినవే. దీనినిబట్టి మాన
వుడు ప్రాపంచికధర్మముల కెట్లు లొంగియున్నా
డో తెలియుచున్నది. స్కేలు, కంపాసు, రేనెలు
మొదలగు పనిముట్లకు లొంగి భవనమును లేపు
చున్నాడు.

ఈ విషయములన్నియు చిన్నచిన్నవికాని చిన్న
విషయములైనను ఇవి సత్యములు, పూర్ణత్వమును
బొందినవి- ఇంతకంటె వేరువిధములేని చిన్నవిషయ
ము. ఎంతకాలము తెలిసికొని మానవుడిది గ్రహిం
చినాడో తెలియదు. నేడు ఆశాస్త్రములకు లొంగి
జీవించుచున్నాడు. మానవజీవితము ఇట్టి శాస్త్రముల
ననుసరించియే నిర్మింపబడినది. కాని దేనివలన
నిర్మింపబడ్డదో, యీ చిన్నవిషయమును గ్రహింప
జాలకున్నాడు. మానవుడు తానెట్లు నిర్మింపబడి
నాడో, తనజీవితసాధము నిలువజెట్టుకొనుటకు
మార్గము లేనియో తెలిసికొనకయే తనకుతెలి
యని యవస్థలపాలగుచున్నాడు. అదియే నైతిక

పతనము.

ఆచేతనములోవలె మనస్సువందు, వస్తువులో
వలె బుద్ధియందు ప్రకృతిలోవలె చేతలో నియమము
లకు పునాదివేయబడినది. తెలిసి లేక తెలియక దానిని
నిడచినను జీవితము వృధాఅగును. ఈ నియమమును
నిర్లక్ష్యముచేయుటచేతనే ప్రపంచమున నింత దుః
ఖము సంప్రాప్తించియుండుట. ఆచేతనములలో
గణితమున్నది. బుద్ధిలో, మనసులో నీతియున్నది.
గణితము, నైతికము వ్యతిరేకములుకావు. ఏకాకా
రములోని రెండుభాగములు. గణితశాస్త్రనియమ
లోనున్నది ఆచారనీతి. నీతివిద్యలో నిమిడియున్నవే
గణితశాస్త్రనియమములలోని నైజము. ఇవి హృ
దయగోళమున పనిచేయుచుండును. నైతికజీవితము
లేనిచే మానవుని జీవితము రాజించదు. నైతికముగా
నిర్మింపబడిన మానవజీవితము దృఢముగా నుండును.
ఈ జీవన సాధము కట్టుటకు చాలకాలము పట్టును.
సాధమునకు ఉపయోగించు రాశ్య సత్కర్మ. మాన
వుని యేకృత్తియైనను సత్కర్మకు దూరముగాలేదు.
నీతినియముములకు కట్టుబడిన మరెంతదృఢముగా
నుండును. భాగ్యము దృఢముగా, చిరకాలముండు
టకు నైతికనియమములు తూచా తప్పక పాటింప
వలసి యుండును. అప్పుడే భాగ్యసాధమును కట్ట
గలడు. నిశ్చలమైన సద్గుణము, విచ్ఛల్యుడైన నైతిక
నియమములు ఆసాధమును స్తంభరూపమున నిలువ
బడి కాపాడును. కాశ్యతముగా ఆదృష్టమును బొందిన
వాటిట్టి మహామహాపురే. కాశ్యతమునగా కొన్నివందల
తరములవరకు నిలువబడు ఆదృష్టమును, భాగ్యమును
బొందుదురు.

వ్యాపారము నిలువజెట్టుటనుగూర్చి మానవులు
తలంచుచుండురు. ఇదిహృద ఒక భవనమును నిలువ
జెట్టుపోలికయే. నిలువజెట్టుననేదియైనను నైతికాధా
రమైయున్నది. భాగ్యములేక ఆదృష్టము ఇంటికప్పు
వలె మానవుని కాపాడును. ఇట్టికప్పు స్తంభములపై
ఆధారపడియుండును. స్తంభములు, గోడలు కట్టు
టకు పునాదులుండవలెను. భాగ్యసాధమున కీక్రింది

8 స్తంభములు ఆత్మవసరములు.

1. శక్తి, 2. పాదుపు, 3. శుద్ధి, 4. క్రమపద్ధతి, 5. సామర్థ్యము, 6. సహృదయత, 7. నిష్ఠా, 8. ఆత్మవిశ్వాసము.

ఈ నైతికవిషయములపై కట్టబడిన భాగ్యసాధనమున కేయాటంకమును కలుగదు. వీనిలో నే స్తంభము బలహీనమైనను భవనము హీనస్థితిలోనుండును, అన్నియు సరియైన పునాదిపై నిలువబెట్టబడినచో మరింత దృఢముగా నిలువబడియుండును. ఈ విషయములు కల ఒకడు ఒకసంస్థకు అధికారిగానున్నాడని యనుకొనుడు. ఆసంస్థ ఆతనికి తెలియకుండగనే అభివృద్ధి చెందును. ఏవిషయములచే నియ్యది దృఢమగుచున్నదో మనము తెలిసికొనజాలము. సామాన్యనైతిక విషయములు తెలిసికొననివాడు తనసంస్థను వృద్ధి చేయజాలడు. గుడకు నైతికజీవనమే యతనిని చెరపుచున్నదని తలంచును. కాని తననైతికవిషయము లింకను వృద్ధిపరచుకొన్నచో సంస్థ యింకను అభివృద్ధి చెందునని ఆతను తెలిసికొనజాలడు.

పైన వివరించిన ఎనిమిది విషయములు జీవితములోని ప్రతికార్యమువండును తోడ్పడును. భాగ్యసాధనమునకు క్రింద వియ్యది స్తంభరూపమున నిలువబడియుండును. ఇవి ఏవ్వరూపములోనున్నను సరే తగిన శక్తిగలవి అయ్యేయవచ్చు. అప్పుడే మానవునకు జీవనసంగ్రామమున విజయముచేయగలుగు, ఇట్టి విజయమును సంపాదించిన మహానుభావులు చాల తక్కువ. సంపాదించినవారే మనకు గురువులు, మనకు మార్గదర్శకులు, సంఘసంస్కర్తలు, మానవ ప్రపంచములోని మహాత్ములు. నైతికవిషయముల గూర్చి సంపూర్ణజ్ఞానము సంపాదించ లేక భాగ్యసాధనమును కొంతవరకు కట్టుకొన్న మహానుభావులు కలరు. అట్టివారు ఏవోకొన్నింటిలో మాత్రము సంపూర్ణత్వమును బొందినవారితో సమానము. కానివారు తక్కిన విషయములలోగూడ సంపూర్ణత్వమును బొందుట కవకాశమున్నది.

మానవుని నైతికజీవనమునకు పరిపాదు విజయతే. కాబట్టి విజయవిషయములు నైతికజీవనముపై ఆధారపడియుండును. భాగ్యసాధనము నైతికస్తంభములపైననే నిలువబడియున్నది. స్తంభములబలమే సాధనము. లేనిచో కూలుట నిజము.

పైకి రాయివేసిన క్రిందపడును. అట్లే ప్రతికార్యము మంచిదికాని చెడ్డదికాని తిరిగి మనవద్దకే వచ్చును. చెడుకార్యము లెగిరి మనయింటి పైననేపడి దానిని కూల్చును. సత్కార్యములు స్తంభములకు బలమెక్కించును. అంతియేకాదు. భవనమును గుండరముగా చేయును.

మానవులు, కుటుంబములు లేక మతములు నైతిక పతనములేనంతకాలము అభివృద్ధియగుచునే యుండును. మానసికముగా, శారీరకముగా నీతినియములకు కట్టుబడినవాడే చిరకాలము నిలువబడును. అని నీతి కూన్యపదార్థము. వీనిలోనుండి ఏమియు వెలసదను. ఇది ప్రకృతిసే తిరస్కరించును. అనినీతి విచిత్రకారకము. నష్టనిర్మాణమునే తిరస్కరించును. అనినీతి ఆధ్యాత్మికకృత్తం తెలిపేయును. ఈవిధముగా అనినీతి యభవత్పడి అదృశ్యమగును. అదృశ్యమగుచు దాని యనుభవమును కొంతవిడచిపోవును. వానిలోనుండి సత్యమును గ్రహించువాడు నూత్నుగ్రాహి. ఆతనిచే ధర్మశాస్త్రము. అనినీతికి వ్యతిరేకము నీతి. వీనిలో ప్రకృతిధర్మము తిమిడియున్నది. అట్టి నైతికొన్నతి యేమానవుని, దంశములను నిలువబెట్టును—నిలువబెట్టెను.

నీతి నిర్మలమైనది. ఆపజను మెన్నడు వీనికి కలుగదు. విజయము సత్యము. యుద్ధములేదే విజయముండదు. జీవనోపాధియే యుద్ధము. ఈయుద్ధములో అతడు పరీక్షింపబడును. ప్రపంచములో దేనినైనను భరింపగలకత్తిగలది ఇమము. ఇది ఒక అకారమును బొందుటకన్నిసారులో కమ్మరిచేతిలో పరీక్షింపబడుచున్నది. ఇటుకమాడఅంతియే. కాబట్టి కాన్యతనిజయమును పొందినవాడెన్నియోకన్యములకు, పరీక్షలకు

అనే యుండును. ప్రతిమానవునకును ఈపరిక్షలందు. అనేకవిధములను విషయవాంఛలలో బడి బయటపడు వాడు భాగ్యసాధమును కట్టుకొనుచున్నాడు. నైతిక పతనమును బొందువాడు యీయేరులేకపోవుచున్నాడు.

నీతినియమములు లేనివాని కెప్పుడును ఆపాయమే. అతనికిమాడ భాగ్యముబుచ్చునట్లునుటయును. కాని పతనము నిశ్చయము. కేలునిండుగా బంగారము వింపుచుండును కాని కేలులో చిల్లియున్నది కనిపెట్టుదు. నైతికోన్నతికై పాటుపడనివాడు ప్రధమ పరిక్షలోనే పడిపోవును. అట్టివాడు ఎండకు పగిలిన యిటికవలె గ్రోసివేయబడును. అతను ఇటుకకారు కావున మరల ప్రయత్నించుట కవకాశమున్నది.

నైతికశక్తియే విజయమునకు లేవము. ఇదియే భాగ్యోన్నతిలోని యంతము. విజయము అనేకవిధములు. మానవుడు తప్పక ఒకదానిలోనయినను పరాజయమును బొందును కాని మరియొకదానిలో అఖండ విజయమును బొందునట్లుట సంశయములేదు. విద్యాంగుడు, కళాప్రభుత్వము లేక ఆధ్యాత్మికత త్యక్తవేత్త ధనసంపాదనమునకు వెడలననుకొందు. విద్యార్థునభివృద్ధిచేసికొని యాదర్శపురుషుడగుటయే లేక ధనవంతుడగుటా? రెంటిలో నేనియో ఒకటిమాత్రమేవానికి సిద్ధించును. మేక్సిపీయరు వాఙ్మయమునుగాని, బుద్ధిని యాత్మికత్యమునుగాని కోట్లఖరీదిచ్చి వేరముచేయగల వారుకలరు. వారు చాకచేరము చేసితిమనికొందురు కాని ఆధ్యాత్మికత త్యక్తముతో ధనమునుతోల్పలేము. ఈరెంటికిని సంబంధములేదు. అత్యత్వమునుగూర్చి యిప్పుడు వ్రాయుట నాపనికాదు. ప్రతిమానవునకును సుఖము, సంతోషము, క్షేమము కలుగు పద్ధతులను మాత్రమే వ్రాయుదును. అవికలిగినవాడే అతడు భాగ్యవంతుడు. ఈభాగ్యము ధనముతోనూడియున్నదే. భాగ్యమున్నవాని మనసు కాంతముగామాడ నుండవలెను. కాంతములేనిదే సౌఖ్యములేదు. భాగ్యము, సౌఖ్యము ఇయ్యవి మానవున కెట్లుబుచ్చో పరికింపరు.

శక్తి

ప్రారంభించిన కార్యమును తుదివరకు కొనసాగించుటలమే శక్తి. బాగుట నిష్ఫలమింటించిన ముండును. దానిపై నీరుచల్లిన ఆదిరియై నిష్ఫలమిరిపోవును. అదేవిధమును అన్నియే శక్తి. మందమతిని గూడ లేవదీయగల బలము దీనికున్నది.

శక్తి అనునది నైతికనియమము. దీనికి వ్యతిరేకము సోమరితనము. శక్తి ఒక నర్దుణము. దీని నభివృద్ధి చేయవచ్చును. సోమరిమాడ సాధనవలన బలవంతుడగును. సోమరి చేతకాదను సమయములో శక్తి మంతు డాదేవనిని చేయుచున్నాడు. సోమరి నిద్ర లేవకపూర్వమే చురుగులవాడు కొంతపనిని పూర్తి చేయును. సోమరి అనుకూలసమయమునకు వేచిబ్రేయుండును. శక్తిమంతుడు నిశ్శలమిద్దితో బయల్పెడలి అనుకూలసమయమును గ్రహించియేయుండును.

శక్తి అదిశక్తులలో ఒకటి. ప్రతికార్యములోను ఇదియే మొదటిమెట్టు. వృద్ధియంతయు శక్తిలో నుండియే బయల్పెడలెను. మానవునియందున్న శక్తియే లేవము. అశక్తిని వినియోగింపనివానికి లేవములేదు. ప్రపంచమేలేదు. మానవుని శరీరములోని ఇంద్రియములు పనిచేయనప్పుడు అతను మరణించెనని చెప్పుదును. సోమరి ఇంతకంటె ఘనుడుకాదు. మనుష్యుడు శారీరకముగా మానసికముగా పనిచేయుటకే నిర్బంధపడిన. నిద్రపోవుటకుకాదు. శరీరములోని ప్రతి అవయవమునూడ పనిచేయుటకు తగినట్లుగనే నిర్బంధపడినది.

సోమరికి సుఖములేదు. స్వతంత్రములేదు. కాంతములేదు. భాగ్య మంతకంటెలేదు. సోమరి తనపనిలో చాల కష్టపడునని కాన్త్రము. ఎందువలననగా అతని పనిలో క్రమవిధానముండదు. మానసికశక్తి, బుద్ధి చాతుర్యము ఉండదు. తుదకు సోమరి కఠినాభివృద్ధి పాలగును.

ప్రారంభించిన కార్యమును విడువనివాడు ధీమతు. ఆకార్యఫలము మంచిదై ననునచే చెడుఅయిననుగరే.

చెడుకార్యములకు ధీరత్వమును బొందువానికి తనకు తానే ముప్పు తెచ్చి పెట్టుకొనును. గట్టిగా గోడను గ్రుద్దినచో చేయివిరుగును. సత్కార్యములకు ధీరత్వమును బొందినచో, కార్యఫలమువలన నతనికి ముఖము చేకూరును.

శక్తిని చెడుగా ఉపయోగించుటకంటె శక్తి లేకుండుటయే మంచిది. చెడుగాఉపయోగించుకొనువాని లోక లాభమున్నది. అతని దుర్మార్గవర్తనములో, అనూయ సాన్న్ద్రపరత్వములో కష్టములపాలై కుదకు తనతప్ప గ్రహించి పశ్చాత్తాపపడి సన్మార్గమగును. అప్పటినుండియు అతడు మనోచక్షువులను తెరచును. అతనిశక్తి ప్రవహించుటకు క్రొత్తతాళవలేర్పరుచుకొనును. ఇదివరకు యార్జి లో ఇబ్బిడియునున్న దృఢత్వము మంచిగామారును. “అమితపాపము లొనర్చువాడు గొప్పయోగికౌగలడు.” అని కాశ్త్రము.

మనోబలము దృఢమైనది. శక్తిమంతమైనది. దృఢత్వములేనిదే గద్దెనా ముప్పడు. పాపముచేయినంతమాత్రమున గద్దెనాము కానేరదు. మంచిచేయుటయే గద్దెనాము. ప్రయత్నించి తగినబలములేక తలచినకార్యమును విడచువారుకలరు. వారు అపాయమును కూర్చువారుకారు. వారితిరులకు కీడుచేయురు. సాధారణముగా మంచివారే తమ పనులలో ఆపజయమును బొందుచుండురు. మంచివారు చెడు చేయగలక శక్తిమంతులై నను మంచికే వారికాలము వినియోగింతురు. దృఢసంకల్పశక్తిలేనిదే నైతికశక్తి యేర్పడదు. ఏర్పడియున్ననుంచి కొంచెము అదృశ్యమైపోవును. శక్తి లేకుండ యంత్రము అగిపోవునట్లు మానవయంత్రము అగిపోవును.

వాహ్యప్రపంచములోగాని, మాత్మమైన జిజ్ఞాసలోగాని లేక భదితర యేవిధమైన కర్మలోగాని దృఢసంకల్పశక్తియే మూలకారణము. యద్ధస్థిరులకు గాని, ఇంజనీయరులకుగాని, వ్యాపారులకుగాని, ఎవ్వరికైన ననుకూలనిన దిదియే శక్తి.

ఎల్లప్పుడును మెలకువగా నుండవలెనని పెద్దల యుపదేశము. ఇది యోగిమొదలు వ్యాపారివరకు

ఇచ్చెడి సలహా. మెలకువలో బాగ్రత్త చురుకుతనమున్నది. ఇట్టి గుణములుకలవానికి స్వతంత్రమెక్కువ. స్వతంత్రమే మానవునిపరమావధి. అధికశక్తిని సంపాదించుటకు తనలోగల శక్తినంతయు వినియోగింపవలెను. శక్తిని వినియోగించుటలో మానవుడు నిగ్రహముకలవాడై యుండవలెను. ‘శక్తి నిగ్రహము’ అను నది ప్రకృతిలో నుండి సంగ్రహింపబడినదే. శక్తి ప్రకృతినుండి అవనసరముగా ఖర్చుకాదు. కార్యతత్పరతలో శక్తిని వినియోగింపవచ్చును అవనసర సంభావన, తొందర ఇవి శక్తిని తగ్గింపజేయును. అమితముగ తొందర, కార్యమున నంకు మంచిని కావు. అమిత చూడాబిడిలో కార్యము కూశ్యము. పనిచేయుచున్న అమితబలము మనకు వివబడదు. అమిత బయటకు పోవునప్పుడే మనకు వివబడును. బాగుగా త్రొక్కినమందే కుపాకీసుండును వేగముగా పంపగలదు. కాబట్టి శక్తిని త్రొక్కి-యించిన వారికి శక్తి అధికముకొగలదు.

లోతు ఎక్కువగానున్న నీరు నిలకడిగా నుండును. శాంతస్వభావ మెక్కడగలదో అచ్చట శక్తియుక్కువగా నుండును. శాంతము శక్తి, క్రమ పద్ధతి, అనుభవములను చూచించును. శాంతము కలవాడు తనపనియందు దృఢత్వమును బొందియుండును. అతను మితముగా మాట్లాడును. అతని యలోచనలు చక్కనిపద్ధతిలోనుండును. అతను దూరదృష్టిగలవాడై యుండును. చూచునంతవరకు బాట సరిగా చేసికొనును. విరోధినిమాడ విమ్రునిగాత్రిప్పగలడు. అతనిచేతనే సేవచేయించుకొనగలడు. అతనికి విమెద నుండదు. కాబరాఉండదు. అతనికంటె మనము ముందంజవేయుచున్నా మనుకొందుముకాని ఒక్కనిమీద ములో మదలను మించిపోగలడు. అతనిని ఏదిధముగానయినను దూషింపుముకాని అతని చిన్న సమాధానమువలన నీకోపమంతయు మాయముకొగలదు. అతనిని తిట్టుముకాని అతని దీవమైనమాపు నిన్ను మరల్చగలదు. అతడు జీవితములోని యన్ని అనర్థల నెదుర్కొనునట్లే మానవులందరిని ఎదుర్కొన

గలదు.

కాంతము, సహవము ఇమ్యది శక్తినిగ్రహము కలవ కల్గినవే. ఈశక్తికి వనకనే ధీశక్తియున్నది. ఉచ్రేతములో గొందరలో వయ్యది మాయమగును. మాయమై పట్టినది తెలియదు. కనలకుండు పడి యున్న ప్రక్కయింటివాని ఉచ్రేతమునుగూర్చి ఆశ్చర్యపడును.

కాబట్టి శక్తిగల మనవునకు భాగ్యసాధమును గట్టుకొనుట ముఖ్యము. శక్తిలేనిచో నిండులేదు. నిందులేనిచో అత్యగారవము; స్వాతంత్ర్యముండదు. ఈయచ్రేత శక్తి నేటి యశేకమందిలో కనుపించును. చెడుఅలవాటుల కలవడి ఇరుగుపొరుగువారిలో నిచ్చ కములాడుదు ఈ దోష్టగమునకు యత్నించువానికంటె కష్టములను లోనయి ప్రయత్నించువానికి త్వరితా ఉద్యోగముదొరకును. పనిలో అసక్తిగలవానికి పని దొరకీ తీరును. లేదా ఆతనే పనిని కల్పించుకొనును.

సోమరికి ఉద్యోగమున్న ప్రాణధయము. పని తల్పించుకొనుటనుగూర్చియే ఆత వాలోచించుచుండును. వీడతను భాగ్యవంతుల కొప్పకెప్పు పామ్య వారులునుండ సోమరిని తిరిమివైచి నిరుద్యోగ పైన్యములో జేర్తురు.

శక్తి ఒకేవస్తువుకాదు. ఇది మరికొన్ని వస్తువులలో కూడుకొని యున్నది. అయ్యది :

1. క్రమబద్ధమైన చుటును, 2. ధీశక్తి, 3. పరిశ్రమ, 4. తత్పరత.

క్రమబద్ధమై పనిచేయువానియందు నమ్మక మెక్కువకల్గును. వారికి నియమించిన పనియందు ప్రమాదముండవని భయమునహింపవచ్చును. క్రమబద్ధుడగు అధికారవలన కార్యకర్తలకు ముఖమెక్కువ. రోజురోజు పనిని జరుపువాడు కాలమునకు వెనుకబడిపోయి ఇతరులకు అటంకము కలిగించుచుండును.

తెండవది ధీశక్తి. మంచిచెడ్డలను నిర్ణయింపగల పరిశోధనశక్తికలదే ఇది. తెలివిత, విజయమునకు, స్వతంత్రమునకు మిక్కిలి రోడ్డుడువదిది. ధీశక్తిలేనివా

డు మూర్ఖుడు, మూర్ఖునకు భాగ్యముబుద్దు. మూర్ఖుని బుర్రలో అశేకవిధములను ఆలోచనలు తిరిగితిరిగిపోవుచుండును. ఏదియును నిర్ణయింపబాలడు. ప్రపంచములోని ప్రతివిషయమునకు మెదడులోని వ్యూరమును తెరచి చూపుండును. ఇతరులుచేయనూడనిచేడియో తెలిసికొనవలెనన్న ఇతనినియాచి జేర్చికొనవచ్చును. మూర్ఖునకు సంఘమర్యాద కలుగదు.

తీవితములో చిన్నచిన్న విషయములను తెలిసికొనక పోవుటయే మానవుని మెదడు గట్టికాదతులకు నిదర్శనము. ఆలోచనలేకపోవుటయే మెదడులేదని చెప్పవచ్చును. తపస్వంతవిషయములో ఈయార్థతల్లి యున్న నయ్యది క్రమముగా సంఘములోనికి ప్రాకగలదు. అతినిగో సంబంధమున్న ప్రతివానికిని ఇతని మార్పుత అబ్బుట కవకాశమున్నది. వీడివలన కొంతకాలమునకు తనభాగ్యమునకు, ముఖలేవమునకు పురుగునుట్టిపట్లుగును.

కాబట్టి ప్రపంచమునకు మన జీవితముగా నిర్దుష్టమో అజీవితముగా మనకు దొరకునని తెలియవలయును. మంచినిమంచి. చెడునుచెడు. దుర్గుణమునకు చెడుచేరు- అపజయము- మంచిగుణమునకు అధికశక్తి- విజయము. మనపనికి జగముంతయు చేయూరి యొనంగును. దుర్గుణముకలవాడు తప్పి ఇతరులను దూషించును. తనతప్పు తనకు తెలియదుకాని బుద్ధిమంతుడు తన్నుతా దిద్దికొనగలడు.

మాడుకది పరిశ్రమ. పరిశ్రమవలన ముఖముగలదు. ధనలాభముకలదు. కాని వారందరి అధికభాగ్యవంతులుగాలేదు. కాని తమకున్నంతలో అమితానందమును బొందుచురు కాబట్టి వారు నిజమైన భాగ్యవంతులకంటె భాగ్యవంతులే. చురుగుగాపని చేయు వారికి తమ కష్టములుగూర్చి చింతిల్లుటకు సమయముండదు. లోనము అరిగినకొలది కాలితచ్చునట్లు పరిశ్రమలో వరిగినకొలది మానవునకు క్రిందపాచ్చును. పనిలోదుము పాచ్చును. ప్రకృతిలో గ్రహింపవలసిన వంతజ్ఞానముకలదు? ప్రపంచమునకు తానుచేయవల

నీనపని యెంతకలరు? మానవునిజీవిత మెంతయొ
న్నది? ఇట్టిసీరిలో కాలముగడుపుట అనుపదమున
కర్థములేదు. ఆనుదినము హృదయములో, బుద్ధిలో
మెదడులో నిమిచ్చకలసిన విషయము లనేకములు.
అయ్యది గ్రహించుకొని తిరుగువానికి కాలము
నిజముగా చాలదు.

పరిశ్రమవలన ఆరోగ్యముబ్బుకు. పనిచేయువారు
ఆహారము నిద్రను గూర్చినవిషయములు తనకు తెలి
యకుండగనే పొడింటారు. వారు చాల అనందము
గానుందురు.

నాల్గవవిషయము తత్వరత : మానవుడు చిరంజీవి

యైయుండుటకు తత్వరతయే ముఖ్యమని యొక
మహామహాపురుషుడు పల్కియున్నాడు. 'నేను మరణించు
టకు నాకు పనుయములేదని' మాలవ్యా పల్కియు
న్నాడు. కార్యతత్వరతలో నరనికి మరణభయము
లేదు ఆతనిహృదయము పనిలో ఇమిడియుండును.
ఆతను చేయదగినపనికి ఎంతతక్కువచేసినను ఆతనికి
పంతోషముండదు. అట్టిమనుష్యులు తమతమ పక్షల
లో, తమపద్ధతములలో ఆదర్శప్రాయము గానుందురు.

ఇప్పటికి భాగ్యసాధమునకు ప్రథమ స్తంభమును
కట్టితిమి.

(కాపీరైటు.)

వైద్యయోగరత్నావళి

(రెండవ కూర్పు : మిక్కిలి పెంపొందింపబడినది.)

450 పుటలు.

వెల రు 3-0-0.

సంపాదకులు : పండిత ములుగు రామలింగయ్యగారు.

ఈ కూర్పునందు గవర్నమెంటువారు 1936-న సంవత్సరమున మూతన
ముగ ప్రకటించిన అధరైజు లిస్టు (List of Raw drugs & Medicinal
preparations of Indian Medicine for use in the institutions of
Indian Medicine issued under G. O. No. 2411, P. H., dated 4th
October 1929) 3-వ కూర్పుప్రకారము ఆయుర్వేదాషధముల ప్రకరణము
లన్నియు జేర్చబడి వివరింపబడినవి. అనుబంధములో మరికొన్ని ఆయుర్వేదయోగ
ములును, కొన్ని ముఖ్యమగు యునాని సిద్ధయోగములును జేర్చబడినవి. మరియు
నిండు వ్యాధుల కేయేయాషధము లుపయోగింపవలసినదియు వివరింపబడినది.

మీ ప్రతికొరకు వెంటనే వ్రాయుడు.

ఆంధ్రభూమి బుక్ డిపో-వేవేరి, మదరాసు.

కట్నాలకాంక్ష

రచయిత్రి

శ్రీమతి బులుసు ప్రకాశమ్మ దేవి

౧

ఉదయం ఎనిమిదిగంటలవేళ.

సీతమ్మగారు కాలవలో బిందె తోముకుని నీళ్లుముందుకుంటోంది. ఈవేళ ఆమెను చూస్తే సాక్షాత్తు ఆ శ్రీమహాలక్ష్మిలాగే కనపడుతోంది. చూచినవార్యందరు, అల్లాగే అనుకుంటున్నారుకూడాను. ఈకాలపు నాగరికతలు ఆమెకుగట్టవు. వంటిదిండా వస్తువులు, కళ్ళునిండా కాటిక, నుగుట పావలాకాసుంత తోపుకుంఘింబాట్టు, లక్కరంగు బరంపురం పట్టుచీర ఆమెను ఓమాటుచూస్తేచాలు, మళ్ళీమళ్ళీ చూడాలని బుద్ధివుడుతుంది. ఇంకా ఇద్దరుముగ్గురు పూల్లోస్త్రీలు ఇప్పుడిప్పుడే చేతులో పసుపు, బిందెలో బట్టలు పెట్టుకుని మెల్లిమెల్లిగా చేరుతున్నారు. 'ఇదిగో సీతమ్మగారు! అప్పుడే నీళ్ళోమోవడమైపోయినట్టుండే. ఈవేళ పొద్దున్నే పట్టుచీర కట్టుకున్నారు. ఏదేనా నోమామేమిటి!' అంది ఒకామె.

'లేదమ్మా! ఈవేళా మాఅబ్బాయికి కాంబాలాలివ్వడానికి వచ్చారు. కాకినాడ సంబంధం; అనుకోకుండా కుదిరింది. అంచేత మీకందరికీ చెప్పడానికి వ్యవధిలేక పోయింది. అవునుగాని, ఇదిగో అవకాశం లేదనుకోనేవు. మధ్యాహ్నం ఓమాటురావేం, నీయత్రికి వాళ్ళకి కూడాచెప్పు. తొందరగా

వెళ్లాలి. వచ్చివారు అబ్బాయిమామగారి భావమరిదిగారేట. రెండోఆయన వారిపురోహితుడు కామోను. ఓమూల తలంట్టవాలి. అరిసెలొండాని, ఎటొచ్చి ఒఖత్తిని, దబ్బున రావేం, అమ్మా.' అంది బిందెఎత్తుకుంటూను.

'ఓహో, ఇంకాచెప్పరేం, పిన్నిగారూ, కట్నాలేపాటి. నియ్యపురాలి కేమాత్రం.' అంటే 'దేవుడిదయవల్ల అన్ని బాగానే కుదిరాయి, అమ్మాయి! ఆనక స్థిమితంగా చెప్పతాను' అంటూ బుజాన్ని బిందెపెట్టుకుని తొందరగా వెళ్ళిపోయింది.

౨

వెంకటకాస్త్రీది అమలాపురం కాపురస్థలం. అది తూర్పుగోదావరిజిల్లాలో ఒకముఖ్య గ్రామం. అమలాపురంఅంటే కోనసీమ కళ్లకు కట్టినట్టుంటుంది. కోనసీమవారందరిచేత అది పట్నంగానే వ్యవహరింపబడుతుంది. చాలామంది కోనసీమవారి పట్నపుఅనుభవాలు అమలాపురపువే. పెండ్లికావలసినపట్టలు, ఇంటికి కావలసినవస్తువులు ప్రతీదానికి అమలాపురమే వారిపెద్దదిక్కు. మునసబుకోర్టు, అసుపత్రి, హైస్కూలు, సినిమాహాలు- మొత్తానికి పట్నపులక్షణాలన్నీ దానికున్నాయి.

స్వచ్ఛమైన వెలనాటి వైదికకుటుంబాలు ఇక్కడచాలావున్నాయి. బ్రాహ్మణీకం ఇక్కడఇంకా సజీవంగాఉందని చెప్పవచ్చు. హాయి

గా పంటలు పండుతూవుంటే యేచీకుచింతా లేకుండా కాలిమీదకాలువేసుకుని రోజులు వెళ్లుబుచ్చేవారు ఇక్కడ చాలామంది వున్నారు.

అలాంటిసంపన్నగృహస్థులలో వెంకటేశాశ్రీ ఒక్కడు. అతనిభార్య సీతమ్మ, చాలాదొడ్డయిల్లాలు. ఆమాయీకురాలనికూడా చెప్పవచ్చు. భర్త యేదీచెబితే అది అవునేమో అనుకుంటుంది. సంతాన్నం ఆరుగురిలోను మొదటి అయిదుగురు పరుసగా ఆడుపిల్లలే. ఆరవవాడు రామారావు. ఆడపిల్లలతో ఏసిగి నమస్తనోములునోచి ఆఖరికి సుందరకాండ పారాయణచేయగానే పుట్టడంచేత రామారావునిపేరుపెట్టుకున్నారు. 'కన్యాదానఫలం' అంటే మొదట వెంకటేశాశ్రీగారినే చెప్పాలి. చిన్నంబంగారమేనా పెట్టనునకుండా ఈమాజోడూచూసి కాళ్ళకడిగి కన్యాదానాలుచేసే డాయన. అల్లుళ్లంతా మంచిస్థితిలోవున్నారు. ముదిముప్పనపుట్టిన ఒక్క మొగబిడ్డని ఎంతెంతవాణ్ణి చెయ్యాలని వెంకటేశాశ్రీ ఆశ.

'చావచిరిగినా చదరంత' అన్నట్టు ఆడపిల్లలపెళ్లిళ్ల మూలాన్ని పోయినంతవేళా ఇంకా నాలుగైదువందలువచ్చేస్తే శాశ్రీగారికి వుంది. ఆడపిల్లలనమ్మంధములు కుదిర్చిన అనుభవాన్నిబట్టి కొడుకుపెళ్లి విషయమై చాలా మధురమైనతలంపులు తలుచుకుంటూఉండేవాడు వెంకటేశాశ్రీ. మూడవపిల్ల పెళ్లికుదిర్చేటప్పుడు సెంటుభూమేనాలేని భలానివారి అబ్బాయికి 'పదిపానువందలు ఇచ్చేటట్లయితే ఏమోఅలోచిస్తాము' అన్నారు వారు.

'అలాంటప్పుడు నాకు ఎలాచూసినా నాలుగువందలురావడానికి చావులేదు. ఒక్కమాడేళ్లు కళ్లుమూసుకుంటే మనవాడూ యెభయేలోకివస్తాడు.' ఈతలంపులతో ఊహకందినపెద్ద

పెద్దవారి పిల్లలందరిమీదికీ అతని ఆలోచన పోయేది. 'మొన్న భలానివారు మీఅబ్బాయి ఏమిచదువుతున్నాడని అడిగారు. బహుశా వారి అమ్మాయినిఇద్దామన్న ఆలోచనతోటే అయివుంటుంది. వారు ఇదివరకు అల్లుళ్లందరికీ పెద్దకట్నాలే ఇచ్చారు. కాని వాళ్ల పిల్లలు వట్టివలుపు. ఇవే అతనిఆలోచనలు.

3

మధ్యాహ్నం మూడుగంట లవుతుంది. వెంకటేశాశ్రీగారిసావిడి కలకల్లాడుతూంది. గ్రామములో పెద్దమమ్మలు ఒక్కొక్కరేవచ్చి కూచుంటున్నారు. కొందరు తెల్లటి కండువలు మడతదిప్పుకుండానే చేతిమీదవేసుకున్నారు. ఓభుజాన్ని శాలువా ఓభుజాన్ని అంగాస్త్రంతో పొడుంకాయలు సవరించుకుంటూ కొందరు. మధ్యని ఓచావమీద పన్నీరుబుడ్డి గంధపుగిన్నీ తమలపాకులు అరిటిపళ్లు పెట్టారు. 'భావగానూ! వర్ణం ఇంకావుండంటారా' అంటే 'ఇక ఉపక్రమిత్రామా' అంటూ ఒవారిలో ఒవారు సంప్రదిస్తున్నారు. వెంకటేశాశ్రీగారి ముఖంలో ఈవేళ లాక్యం తాండవమాడిపోతోంది. సీతమ్మగారు చాలానందడిగా అటూఇటూతిరుగుతూ ఎవరికేంకావాలో అడగడమేతడుపుగా అందించుతోంది. మధ్యమధ్యవచ్చినవారిలో 'ఏకో మీఅందరి ఆశీర్వాచనంవల్ల మాప్రాణాలురెండూ బావుండగా కాస్తఫలును ఇంట్లో బయలుదేరితే మాకంతేచాలు. వియ్యపరాలిపుట్టింటివారు చాలాఆపితాగ్నులూ, సాంప్రదాయం మంచి దీట' అంటూ కాబోయేకోడల్ని, వియ్యాలవార్ని తలుచుకుని పొంగిపోతోంది.

'శస్త్రులుగారూ! అబ్బాయి గారిని ఈలా ఈపీటమీదికి రమ్మవమనండి' అన్నాడు ఓఅవధాన్లు. రామారావుకి ని

జానకి పదిహేనో ఏడు. సీతమ్మగారిని అడిగి తేమాత్రం 'పదిహేను మొన్ననే కాదండీ వెళ్లేయి' అంటుంది. మీనకట్టు ఆట్టేకన పడ్డం లేదు. పచ్చగా గుమ్మడిపండులా వుంటాడు. ముఖంలో అతిగారాబపు లక్షణాలు తొలుకుతూవుంటాయి. ప్రస్తుతంభార్య భారం చదువుతూవున్నాడు. పెళ్లంటే అతడికి చాలాసరదా. పట్టంచుపంచెలు చాలావస్తాయని, ఏది కావలిస్తే అదిమామగారిని దర్బాగా అడగొచ్చునని, మామగారనే పోకమనిపిమిద ఇష్టంవచ్చినంత అధికారం చలాయించ వచ్చునని ఈలాంటివే ఆతని ఆలోచనలు.

వాళ్లమ్మ 'పిల్ల పచ్చగా దబ్బపండులావుంటుందట' అని అందరితో చెబుతూవుండడం చేత ఓమాట అపిల్లనిచూస్తే బాగుండునని కూడావుంది. 'జీలకర్ర బెల్లంపెట్టి తెరతీపేట ప్పుడేగాని యీలోపున వధూవరులు చూసుకోడం శాస్త్రసమ్మతంకా'దన్నాడు వెంకటాశాస్త్రి. పెళ్లికొడుకుకుతగినంతతో రామారావు పీటమీదికి వచ్చి కూర్చున్నాడు. అవధానవారు ఒకటి రెండుపసలు చదివేరు. సీతమ్మగారు తలుపువారనిల్చుని వళ్లంతాకళ్లతో ఈవై భవంచూస్తోంది. ఇంకెలో అడపెళ్లివారివేపు వచ్చినపెద్దమనిషిలేచి మెళ్లోకండువా నర్తకొని కొత్తపంచలచాపు అదివరకేపుత్తరించివుంచినది రామారావుమెళ్లోవేసి తాంబూలం చేతికి యివ్వబోతూంటే అగడం అన్నాడు వెంకటాశాస్త్రి. ఏమన్నారనగా తలతప్పిచూచేడు ఆయన. 'వారికి మనకి జరిగిన మాటలేవో యేపద్ధతిని తథాస్తు అనుకుంటున్నామో అవన్నీ ఓమాట అని తాంబూలంయివ్వడంయొక్కం. స్తిమితంగాలాంఛనప్రకారమే నడుతాం. తొండరేముంది' అనిపక్కాయన వేపుతిరిగి అన్నాడు వెంకటాశాస్త్రి.

'అంతకన్నానా! నేనూ ఇదిగో మనవి చెయ్యబోతూన్నా. రెండువేల రూపాయల కట్నము, అయిదువందలు లాంఛనములు, ఇవ్వమని అభిప్రాయంకనబరచేరు. అన్నగారు. ఎలాచూసినా బాలతోడుగుగాక పిల్లవంటిని పదిహేనువందలకు దగ్గరగా పెద్దవస్తువులున్నాయి. అందుచేత వెయ్యిమూట పదహార్లు కట్నము లాంఛనాలు యిచ్చేటట్లుగా నిర్ణయపరచారు మా బావగారు. ఆలా జరిగించేటందుకు ఏమీ అభ్యంతరంలేదు.' అన్నాడు ఆపెద్దమనిషి. వెంకటాశాస్త్రి ఇహ అక్కడలేడు. ఎటువెళ్లేదో! వచ్చిన గ్రామస్తులు మొహమొహాలు చూసుకుంటున్నారు. వారిలోంచి పెద్దలు యిద్దరుముగ్గురు లేచి అడపిల్ల వేపువారితోసహా పెరట్లోకెల్లారు. రామారావు కూచోవారో లేచివెళ్ళిపోవారో తెలియక అందరిమొహాలూచూస్తూవున్నాడు. మొగుడుతెచ్చిన వేచీకి సీతమ్మగారి పొంటిమీద తెల్లలు పాకడం మొదలెట్టాయి.

'అన్నగారూ! తమరలాదయచెయ్యాలి' అంటూ తనవద్దకివచ్చినవారితో 'ఏమిరావడమండీ, శుభమస్తులోనే ఇంత వేచీకి సిద్ధపడ్డ మనుష్యులతో బాంధవ్యమేమిటండీ. వారి పిల్లకి వారు పదిహేనువందలు పెట్టుకొని ఏమిటిటగానీ అనుకున్నప్రకారం నడవక్కరలేదూ. ఇక మీరు లక్ష చెప్పండి. నామనస్సు తిరగదు. తమరు దయచేయవచ్చు' అన్నాడు వెంకటాశాస్త్రి. 'మనివితేస్తున్నా. పోనీ తమ తెలపుప్రకారమే' అంటూ ఇంకా ఏదో చెప్పబోతూన్న పెద్దమనిషిమాట చెవిని బెట్టకుండా 'ఇప్పుడేమన్నా ఇహవిను' అంటూ అక్కడవుంటేనే జవాబుచెప్పవలసి వస్తుందని ఇంట్లోంచికూడా వెళ్ళిపోయేడు.

సీతమ్మగారికి ఇహ ఉండబట్టలేదు. ఆమె కూడా పెరట్లోకివచ్చి అక్కడివారిలో 'అన్న గారూ! శాంతించండి. నామాటకా స్తవినండి, మొదటినుంచీ ఆయనది ఇదేతీరు, నేటికీ ఉండగా ఆయన పిల్లాడి పెళ్ళి జరగనియ్యరు, నా ముచ్చట తీరనియ్యరు, ఈకోపభారిమనిషిలో యిదేమచ్చుని ముప్పై ఏళ్లై వేగుకొస్తున్నాను. వెధవడబ్బు, ఓరెండొండలు ఎత్తైతే నేమిటి. మీరుకూడా లొందరబడకండి' అంది. 'ఏమిటండీ! అక్కగారూ! పిల్లవంటిని పెద్ద వస్తువులున్నాయి, మీరేనా పెట్టేవే గనక అవే మీవనుకుందాం. అని అనుకున్నాంగాని ఇష్టంలేకపోతే పోనీ డబ్బేకుమ్మరిద్దం. ఇంతకీ యీ అభిప్రాయం మేము మొదట తెలియ బరచేంకూడను. లేకపోతే మేమీ వేళ యీ లావస్తామా. పోనీ ఏలాగైనా సరే. కార్య సానుకూలం మనక్కావలసింది. అంటే ఆయన యింట్లోనే లేరామెను. మేము మళ్ళీ వస్తాములెండి. పాపము మీరు బహు అమా యకులు' అంటూ వెళ్ళిపోయేరు.

౪

రామారావు స్కూలుపై నలు ప్యానలు నాడు. వెంకటశాస్త్రి రాజమండ్రికి కాపురం కూర్చి కొడుకుని యింటరులో ప్రవేశ పెట్టెడు. రామారావుకూడా ముసవటికంటే పెద్దవాడవడంచేతనూ, కోనసీమగాలి బాగా పట్టడం చేతనూ తండ్రిమాటలతో వుండే సబబు అతనికి బాగా నచ్చింది. తనకేం వక్కాదు. పంచుకునేవాళ్లైనరూలేరు—పైగా చదువు—తొండ రేంవచ్చింది—ఆ బి. యే. కాస్తా అయిందనిపిస్తే సరి. పైకోర్టు జడ్జిలు మాత్రం శ్యవి కాశ్యమీద పడవేస్తారు. ఏమీ అధారం లేని శర్మగాడు చదువుపూర్తి అయేదాకా ఉండుకునేసరికి డిప్టీ కలెక్టరు పిలిచి పిల్లని

చ్చాడు. పైగా తనది మంచి అస్తి' అనుకుంటూ చదువుకుందామని యీజి. షేర్లో కూర్చుంటాడేగాని కళ్లు పంక్తులవేపు చూస్తూ వుండగానే అలాచనలు అనేతొహిమాచలం తిరిగివస్తాయి.

'వెంకటశాస్త్రి'గారు తమ 'నేనాండీ' అంటూ మూడుగంటలవేళ ఎక్కడకోబయలు దేరబోతూవున్న శాస్త్రిగారిని ఓ పెద్దమనిషి లోపలికివస్తూ పలకరించేడు. మంచిముఖవర్చున్న, అజానబాహువులు, పెద్దనుదురు ఆయన్ని బహుశా త్రిమడని, ఘరానాకటుంఖము లోవాడనిన్ని చెప్పక చెబుతున్నాయి. ఉభయలు గదిలో చాపమీదకూర్చున్నారు. రామారావుకుప్పీలోనే చూస్తూకూర్చున్నాడు. 'అయ్యా! తమనామధేయం. వచ్చినవని' అన్న వెంకటశాస్త్రితో 'నాపేరాండీ. సూర్యనారాయణపోమయాజులంటారు. రామచంద్రపురం కాపురస్థలం. మా పెద్దలు తాతగారూ తండ్రిగారూ యజ్ఞాదిక్రతువులు చాలాచేశారు. తాతగారిపేరేనాది. తమదర్శనం చేదామని వచ్చాను. ఇహవారూ వీరూఎందుకు నేనే మన విచేద్దామనితలంపు. అబ్బాయిగారు చదువుకుంటున్నారని, అక్కగారు బహుయోగ్యులని విన్నాను. ఆమ్మాయిని తమకడుపులోవేద్దామనితలంపు. మిగతావన్నీ తమయిష్టప్రకారం జరపడానికి అభ్యంతరంలేదు' అన్నాడు ఆయన. ఈసంభాషణశాస్త్రికి చాలావిసుగ్గావుంది. 'చా! అఖిరికి యీచాడ స్తపుబ్రాహ్మణిలోనావియ్యం' అనుకున్నాడు. 'చదువుపూర్తి అవండే... అనియింకావదో' అనబోయే శాస్త్రి మాటకి అడంవచ్చి 'తమచిత్తం నూ ఆమ్మాయి కేనా పదో ఏడు, పెండ్లి మూత్రం బారిగిస్తే చదువు పూర్తి అయ్యాకే తీసుకు వెళ్లవచ్చును. నామెనుచూసినా యీపిల్లవక్కర్లేనూ. నే

నయిచెప్పకోకూడకుగాని మాపిల్లని అందరూ చాలా అందమైన పిల్ల అని అంటారు. నాకున్న దేవో అమ్మాయిదే. ప్రస్తుతం వెయ్యిరూపాయలు కట్టుము. లాంఛనాలు యివ్వగలను. తమకు ఇహరప్పకు. అనే పెద్దమనుషిమూట పూర్తిగా వినకుండానే 'మల్లీకలుమకుందాం లేండి' అంటూ లేచి పెళ్లిపోయేడు వెంకట శాస్త్రి.

'ఏమండీ యిందాకమాట్లాడినాయన రేపునస్తావోమా. ఏం చెప్పదలచేడు' అంది సీతమ్మగారు రాత్రిభోజనాలవేళ అన్నంపడ్డి స్తూను. 'ఏమిటా. నీమొహం. నీపనేకో నువ్వేడుద్దా. అన్నింటికీ రాక. తనకుతురు చక్కనిదై తేమాత్రం ఏంవాలికింది' అన్నాడు శాస్త్రి. 'మోకడుపులో ఏముందో, మీఅలో చనలేమిటో' నాకేంబోధపడ్డంలేదు. ఇప్పటికే రామానికి పెళ్లిడుతప్పింది. అనుకుంటే కంట్రకంకాని యిరవై రెండుకోయేడు కూడ వచ్చింది. ఇందాకా అబ్రాహ్మణ్ణిచూస్తే బాలేసింది. పాపం. ఎంత ఇదిగామాట్లాడేవో చూసేరా. మన అమ్మాయిలపెళ్లిళ్లకి ఎన్ని తిప్పలుపడ్డాయి. ఇంతకీ వారిచ్చేది మనకేం ఉండిపోతుందా ఏమిటి. పిల్ల బాగుంటుందట. పోనివ్వకండి.' అంది ఆవిడ. 'పాపం! అబ్బబ్బ! యిదిక్కు చూచిన ఆడపెత్తనాలమూలాన్ని చచ్చేయోగంపచ్చిందిగదా. ఇహనుంచి నిన్ను నలహాటికిగే చేస్తూవుంటానులే పల్లన్నీ. అడగక్కరలేదు శోభ. ఈ ఆడపినుగులు వంటింట్లో చచ్చిపట్టుపడిపోడక మహాతెలిసిన వాల్లెల్లా ఏముటో చెప్పాస్తూవుంటారు. అసలాడాల్లు ఎందుకువుట్టేరో తెలుసాకునిచేయడానికే. నోరుమానుకుని నీపనేకో నువ్వేడు. అఖిరికి ఈ శతంజీవిగాడితోనా వియ్యం. అంటూ ఓలెక్సరు కొట్టేడు. 'నాకేందుకూ. మీయిష్టం

వచ్చినట్లు చేసుకోండి' అనీ కళ్లకొంకుతో అద్దుకుంటూ ఊరుకుంది ఆయిల్లాలు.

పిల్ల చాలా బాగుంటుంది అని విన్నప్పటినుంచీ రామారావుకి మనమహా అదోలాఉంది. యిరవై రెండేడ్లందాడుమరి. ప్రజ్ఞ తెన్నిచెప్పినా పెళ్లంమీదికి బుద్ధిపోతూంది. 'ఎన్నిసంబంధాలొచ్చినా ఏవోవంకలుపెడుతూనే వున్నావు. అసలు నీకుపెళ్లి చెయ్యాలనిలేదా ఏమిటినాన్నా?' అని సిగ్గునిడిచి అడిగేశాడు. 'ఊంహూం. ఇదాకథ. పిట్టకు తట్టిందీ! రల్లీకొడుకూ కూడ బలుక్కున్నారా యేమిటి? మీయిష్టంవచ్చినట్టు అహోరించండి. నాకేం' అంటూ ఉత్తరాపోశనం పట్టిలేచిపోయేడు శాస్త్రి.

౫

రామచంద్రపురంకాలవలో ఓరాధామడ వ మెల్లిగా వెనుతోంది. వారంతా పెళ్లి వారు-ఇంకెవరూకాదు మన వెంకటశాస్త్రిగారే. పడవ పడిచెక్క పూటుగావుంది. హాయిలోపెళ్లి వారుగాక పైవాల్లుకూడా కొందరు. సామాన్యంగాపదిమంది ఓచోటిపోగయినారంటే సరిలోకంలో విశేషాలెన్నో వినవచ్చు.

శాకినాడలో ఎవరో పెన్సన్ డిస్ట్రిక్టల్ కలెక్టరు గారికి ఒకత్రే కూతురుట. ఆయనమూహో పెళ్లి పెళ్లాము పిల్లట ఆపిల్ల. లక్షరూపాయలికి మించిన ఆస్తిట వారిది. ఆస్థంలేకపోయినా సరేట మంచిహుపురేఖలున్నవాడై చదువు కుంటున్నపిల్లవాడుదొరికితే ఆపిల్లివివ్వడానికి వెతుకుతున్నారటవారు.

ఈమూటలు హాయిలో వారందరికి వినబడ్డాయి. ఒక్కమాటు అందరూ అటుతిరిగి ఆ చెప్పేమనిషివేపు ఏదోప్రశ్నించేవారిలాచూసి మల్లీతమమూటల్లోపడ్డారు. వెంకటశాస్త్రిగారి మొహంమాత్రం ఊగురవెల్లో దానితా

తో అయిపోతోంది. 'సరే అప్పుందినరు కోర్తాం' అన్నమాటలు ఓక్షణమయినాక ఆయన నోటినుంచి అప్రయత్నంగాబయటికి వచ్చాయి.

రాత్రితోమ్మదిగంటలైంది. సూర్యనారాయణసోమయాజులుగారి ఇంటిముందరపందిట్లో పెండ్లివాడ్యాలు దివ్యంగా మోసిపోతున్నాయి. 'పెండ్లికూతుర్ని చప్పునతీసుకురండి' అని ఒకరు, 'గోరూపజగంప యేగడిలో వుండోకనపడదు' అని ఒకరు. అంతా తనోమాటాఅనేవారేకాని ఒహరుచెప్పేది ఒహరు వినడంలేదు. కన్యాదాత నోట్లుగాకుండా విడిచిపాడయలు లెట్టపెట్టి పల్లెనిండవోస్తున్నాడు.

'ఆబ్బాయిగారూ, కాల్గిల్లా ఈపల్లెలో వుంచండి! సోమయాజులుగారూ! వరకట్నం పల్లెంయాలా తెప్పిస్తారా! చదవమనిశెలవా!' అన్నాడు పురోహితుడు.

సోమయాజులుగారి భావమరదు లిద్దరు రూపాయలపల్లెం సాయంపట్టి తెచ్చి మధ్యని ఉంచారు. పోరోహితుడు గొంతుగు సవరించుకొని సభ కళిముఖుడై... అని ప్రారంభించేసరికి, కాస్తుల్లుగారు 'ఉండవయ్యా, ఊ: ఒకటేతోందర. ఈపల్లెలో దస్తావేజుకాగిలం కనపడదేం' అన్నాడు అతిథిమాగా.

'కాగితాలేమిటండి!' అన్నాడుసోమయాజులు నివ్వెరపోతూ.

'కాగితాలేమిటా! ఒహత్తే పిల్ల నాకు, నాకున్నదంతాపిల్ల కే. అని మొదట్లోనువ్వనలేదూ! ఎరగనట్లుమాట్లాడతావేం,' అన్నాడు కాస్తుల్లు.

'భావగారూ! శుభసమయాన్ని మీరేవిధంగా విఘ్నంకల్పిస్తే నేనేమనగలను? నాకు

న్నదేదోపిల్ల కే యిస్తానన్నానుగాని' ఇప్పుడే రాస్తానన్నానా! ఇవి కాళ్లుగాని చేతులుగావు. నామనవి విని కార్యంజరగనివ్వండి' అన్నాడు సోమయాజులు కాస్తుల్ని చేతులట్టుగు బతిమాలుతూ.

'యికా కూచంటావేమిరా! అని కొడుకునుగడ్డింపు గడ్డించి ఎవరిమాటాచెవినిపెట్టకుండా విడిదికివెళ్లిపోయాడుకాస్తుల్లు. వెనకవెళ్లినపెద్దమనుష్యులు 'ఎవరిమాటా విడిచిచుకోందే యేంచెప్పం' అని ముఖాల్నింరచేసుకుని వచ్చేశారు.

రెండునిముషాలయూక అచేతనుడై ఆలా గోరిబడ్డ సోమయాజులు సభవారితో ఈవిధంగాఅన్నాడు! 'అయ్యా! తెల్లవారితే యేప్రేర ఒకటోలేదీ. శారదావిల్లువచ్చి గొంతుగుమీదకూచంటుంది. తార రండ్రులంతా చాలాకర్చివ్వులు. నాకై నా ఒకత్తేపిల్ల. కొత్తపధంతోక్క పెద్దలపేరుకి అప్రతిష్టలేవడం నాసమ్మతిగాదు. ఎల్లాగనాకులగ్గాన్నీ వివాహంఅయి తీరాలి. ఈపిల్లని పెండ్లాడేనుకు యిష్టమున్న పుణ్యత్తుడెవరేనాఉంటే ముందుకిరండి! ఈడుజోడు కుదిరే చాలు. ఇక నేంవద్దు. రండి' అని ఆవేశంతోఅన్నాడు.

ఒక్కగడియ అంతా నిశ్శబ్దం.

ఇంకెలో సుముకూర్తం చూడడానికి వచ్చినస్త్రీలలోంచి 'నాయనా! కృష్ణా,' అని వినబడింది.

'యేం అమ్మా, చెల్లెలు నిద్దరపోయిందా! ఇంటికి తీసుకువెళ్లనా' అంటూ ఓపిల్లవాడు సభలోకూర్చున్న మగవాళ్లల్లోంచిలేచి అటువెళ్లాడు.

'చూస్తావేం' అంది ఆమాతృదేవి. ఆమాతాసుతు లిరువురికి కళ్లతోటియేదో

సంభాషణ జరిగింది.

‘అయ్యా! నేను ఆకెళ్ల వారి అబ్బాయిని, కృష్ణారావుని, రుక్మిణిని పెండ్లాడడానికి నాకేం అభ్యంతరంలేదు’ అన్నాడు ఆమాతృవిధేయుడు, సోమయాజులతో.

‘సీతతోయ్ ఎంత పెద్ద వాడవయ్యావు. పట్నం నుంచెప్పుడు వచ్చావు. యేమిటో పెద్ద పెద్ద చదువులు చదువుతున్నావుటే,’ అన్నాడో వృద్ధుడు.

ఇంత సేపటినుంచీ నిర్ధాంతపోయి చూస్తూన్న రుక్మిణి మొహం మీదికి కల్యాణపుకళ గలుక్కున వచ్చిపడింది. ఆమె యెంతో సిగ్గుతో కృష్ణుడివేపు వారచూపులు చూస్తూ తలొంచుకుంది. పెండ్లి అయిదురోజులు చాలా వైభవంగా జరిగింది.

౬

యేదో నేర్చుకోవడానికి పొరుగింటికెళ్ళిన రుక్మిణి అంతలోకే ‘నాన్నగారూ విన్నారా!’ అంటూ పరుగెత్తుకువచ్చింది. ‘యేమిటమ్మా! కృష్ణమూర్తి యేవేనా బంతాటల్లో గిన్నెలు గలిచాడా యేమిటి!’ అన్నాడు సోమయాజులు కుమార్తెతో, వవ్వతూ.

‘అబ్బ యేమిటినాన్నా ఎప్పుడూ నీకిదే పని, అది కాదు. ఆవేళ మనింటికి పెళ్ళంటూ వచ్చాడే, ఆశాస్త్రిలు ఎందుకలాగ చేశాడనుకున్నావు, మన వెంకమ్మ తల్లగారి జానకి చెప్పింది, ఆవిడ త్రాగు కాకినాడే కాదుమరీ. మనింటికి పెళ్ళికొస్తుంటే పడవలో ఎవరో చెప్పకుంటూంటే విన్నాడట ఆ శాస్త్రిల్లు. కాకినాడలో ఓకలక్తరుగారు కూతురికి సమ్మంధాలు వెతుకుతున్నాడనీ, ఎంతో ఆస్తి యివ్వబలిచాడనీ. దాంతో ఈ బ్రాహ్మణికి మతిపోయిందట. మనింటినుంచి ఇంటికి

కూడా వెళ్ళకుండానే సరాసరి ఆవుారే వెళ్లాడు. మనింట్లో ఆయన జరిపిన కథంతా ఆయనకన్న ముందే వెల్లించటం అవుతూ, ఆ కలెక్టరు ఈ బ్రాహ్మణిలో అసలు మాట్లాడనేలేదుట. వాపం బ్రాహ్మణంతాళపడ్డావో. మంచిపని జరిగింది.’ అంది రుక్మిణి.

‘అదాసంగతి! పోనీలే! ఆశాస్త్రిలు పెళ్లం వాపం ఎంతమంచి దనుకున్నావు’ అంటూ యేదో చెప్పబోతూన్న సోమయాజులు మాటకి అడ్డంవచ్చి ‘మనసమ్మంధం చెడిపోయాక ఆవిడ నలు మంచం మీంచి లేవడమే లేదుట. నాకు కోడలు ముచ్చటలేదో తీరే యోగమేవుంటే పీటల మీదిపెళ్ళి అవిధంగా చెడేపోదు; అంటుందిట. జానకి ఎంతో యిదిగా చెప్పింది’ అంది రుక్మిణి.

‘పోనీలే అమ్మా! దేముడేదీ చేసినా మన మేలుకే అంటూ తాతయ్య అంటూండే వాడు, జ్ఞాపకం వుందా’ అన్నాడు సోమయాజులు.

ఆంధ్ర జ్యోతి

మోల్ఫేన్—వారపత్రిక
సాలుచందారు శి. విడిపత్రిక 9 పైసలు.
ఖర్చాలోని 1,60,000 ఆంధ్రుల క్షేమానికి పాటుబడుచున్న వారపత్రిక. ఇందు కార్మిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వాణిజ్య విషయములు వివృతముగ చర్చించబడును. దీనికి ఖర్చా అంతటను ప్రచారము గలదు. వర్తకు లిందు ప్రతిపదిరకుల ప్రకటించిన మంచి లాభమును పొందగలరు. వివరములకు :
ఎడిటర్, “ఆంధ్ర జ్యోతి”
185, లోవర్ మెయిన్ రోడ్డు,
మోల్ఫేన్—అని వ్రాయుడు.

యువ కార్యాలయ ప్రచురణలు

ఆధునిక వాఙ్మయంలో చిన్న కథ అత్యుత్తమస్థానం సంపాదించుకున్నది. కాని పత్రికలద్వారా చిన్న కథకు మంచి ప్రచారం లేకుండా ఉంది. ఇప్పుడిప్పుడు కొత్త పోస్టులు హల్లుకూడా రావటంచూలూన పత్రికలలో కథల పాలు తగ్గించవలసివచ్చింది.

ఈ పరిస్థితుల్లో యువకార్యాలయ ప్రచురణలు పాఠకలోకానికి పెద్దకొరత తీరుస్త వనటానికి సందేహంలేదు. మీ అభిమానానికి పాత్రులైన కథకులు-మీరు ఎవరికథల కొరకై పత్రికలు కొంటూవుంటూ ఆరచయితలు రాసిన కథలు నెల నెలకు ఒక పుస్తకంగా పైకార్యాలయంవారిచేత ప్రకటించబడుతూవుంటే, పత్రికల మాదిరిగా అంతర్నితమైపోవు. క్రొనుసైజున ఘనమారు మారుపేజీలు, వెల నాలుగణాలు మాత్రమే.

వంటపే ఈ ప్రచురణాలకు చందాదారులకండి. సంవత్సర చందా రు. 3-0-0 మాత్రమే.

వెలువడిన గంధాలు

కాదగ్గం. (ఫిబ్రవరి 1987)
కొడవటిగంటి కుటుంబరావు.
పాపం!!! (మార్చి 1987)
గుడిపాటి వెంకటచలం.
"యాపటరెట్." (ఏప్రిల్ 1987)
పిల్లలమర్రి బాలకృష్ణశాస్త్రి.
కాంతం కైఫీయతు. (మే 1987)
మునిమాణిక్యం నరసింహారావు.

విడ్డల ఆరోగ్య బలమునకు స్వామిన్ 'బాలజీవన్' (రిజిస్టర్డ్) అమృతమువంటిది.

విడ్డలయొక్క అన్ని వ్యాధులను తొలగించి మాలినదీవనము యిచ్చునట్టి అమృతమృతమగు ద్రావకము. విడ్డల అతర్లము, కడుపునొప్పి, జ్వరము, విరేచనములు, వాంతులు, జలుబు, కఫము, మొదలగు సర్వవ్యాధులను తొలగించి ఆరోగ్యమొనగను.

వెల ఓ టెన్సు సీసా రు. 0-6-0.
4 టెన్సుల సీసా రు. 1-4-0.

కాల్పులు, నరకులు, నొప్పులకు 'సీతమలామా' (రిజిస్టర్డ్) సంతివివంటిది.

అన్ని చర్మవ్యాధులకు పైనవ్రాయట కుపయోగించు ఓషధీమలామా, కాల్పులమందుగా ప్రఖ్యాతిగాంచినది. మూలవ్యాధిని, ముఖముపై మొటిమలను తొలగించును.

వెల 1/2 టెన్సు సీసా రు. 0-6-0.
2 టెన్సుల సీసా రు. 1-4-0.

మావద్ద ఇంకను పెక్కు ప్రకృత మైన ఔషధములు గలవు. మా ప్రత్యేక ఔషధ కేటలాగునకు వ్రాయుడు.

ఏజంట్లుగా నుండగోరువారు మాకు వ్రాసిన వివరములు తెలుపగలము.

శివైక్వకుమార ఫార్మశీ సర్వాపురం, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా.

జాన్ యఫ్. స్టీవెన్సు

కనడా పసిఫిక్ రైలు రోడ్డును,
గ్రేట్ నార్తర్న్ రైలు రోడ్డును,
పనామా కాలువను
నిర్మించిన మహానీయుడు.

జాన్ యఫ్. స్టీవెన్సునామయను మీరు ఇంతకంటే ఎక్కి ఉండకపోవచ్చును. కాని అతడు కనడా పసిఫిక్ రైలురోడ్డును, గ్రేట్ నార్తర్న్ రైలు రోడ్డును, పనామా కాలువను నిర్మించిన మహానీయుడు.

కొండలను వంతెనలతో కలిపేయు, కొండలను ప్రదక్షిణించియు, కొండలను చొలచియు అతడు రెండు రైలురోడ్డులను నిర్మించినాడు. దక్షిణ ఆమెరికాను ఉత్తర ఆమెరికాను నడుమ పనామా కాలువను త్రవ్వ ఆట్లాంటిక్ మహాసముద్రమును, పసిఫిక్ మహాసముద్రమును ఒకదానిటితో కలిపినాడు.

యూదును మూడుబ్రహ్మాండకార్యములు.

కొండలమీదుగా, కొండలచుట్టుగా, కొండల నడుమగా స్టీవెన్సు నిర్మించిన రైలుబాటలమీదుగా వేలకొందలైళ్లు నిరంతరము పరుగులేస్తున్నవి.

ఉత్తర దక్షిణ ఆమెరికాల నడుమగా ఆట్లాంటిక్ పసిఫిక్ మహాసముద్రములను కలుపుచు అతడు తవ్వించిన పనామా కాలువనుండా వేలకొందలైళ్లు నిరంతరము ప్రయాణించుచున్నవి.

1930-వ సంవత్సరమునాటికి అతనికి డెబ్బదియైదు సంవత్సరములు. నిండు నలుబదివత్సరములు అతడు మానము మానము పనులసందర్భమున ప్రాచీనాంశకములను ప్రమాదములకు గుఱియగుచుండువాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు అట్టిప్రమాదములు అతనికి ప్రతీదినమున కలుగుచుండునవి. వానివల్లెను అతిక్రమించి అతడు డెబ్బదియైదు సంవత్సరములకు పైబడి బ్రతికినాడు. బ్రతికినంతకాలమును బద్ధక

మెయిగక పని చేయుచుండువాడు.

అతడు తన జీవితకాలమంతయు అసంభవకార్యములను సంభవకార్యములుగా చేయుటయందే గడపెను. అతని పని ఏనాటికొనాడే కొత్తది. ఒక దినమునమాడ అతనికి రోజీవీపని అనువది ఉండవలెనెను. ఇతర మానవమృత్యులు చేయగల ఏదనినాని అతడు చేయలేడు. అనగా అతడు చేసినపనులు ఇతర మానవుల కెక్కువను చేయజాలనివి అవును.

ప్రపంచమునందలి ఇంజనీర్లకును, రైల్వేమెన్లకును అతడు చిరస్మరితుడు. యుద్ధమునకును మిక్కిలి కష్టపుపనియొకటి అతనికి ఈయబడెను. రైలీరియన్ రైల్వేయాజమాన్యము అకష్టపుపని. 1920-వ సంవత్సరమునాటిను అరైల్వేగూడ రైళ్లు పానుచుండుటకు తగులంపోవత్తును అతడు చేయగలిగినాడు. కాని పోల్లి విజయు వెలుగునరెచ్చి రైలీరియన్ ముంచెత్తినపుడు స్టీవెన్సు రైలీరియన్ రైల్వే యాజమాన్యమును వదిలివైచి వచ్చినాడు. ఈ ప్రపంచమున స్టీవెన్సు అంతవానికీమాడ నమలరాని వాగ్దేశములైయుండునవి కొన్నిగలవని అప్పుడు అనుకోవలసి వచ్చినది.

జాన్ యఫ్. స్టీవెన్సు యొక్క భావిఅభివృద్ధిని మూచించగల ఆనుమోల్యములేవియు బాల్యమున అతనికి లేనివిడెను. అతని తండ్రి ఒక చిన్నపట్టణము వెంట నివసించుచుండిన వైనము.

స్టీవెన్సు చిన్నతనమున సామాన్యమును చిన్న పాఠశాలనుపోయి ఏదీమో రెండుమక్కలు చేర్చుకొనినది, అంతయేకాని అతడెన్నడును కళాభి

కొలుపెట్టి యెలుగడు.

పెరిగి పెద్దవాడైనవివృట వృత్తివిద్యలకు సంబంధించిన పుస్తకములు పుస్తకాలు ఇదివి విద్యాభివృద్ధి గావించుకొనినాడు.

పగలంతయు పనిచేయువాడు-పగలు రాత్రివఱకును చదువువాడు. ఇట్లని ఆతనిమిత్రులు చెప్పుదురు.

ఆతని జీవితములో ఆతనికి ప్రథమపదవకాళము 1882లో సంభవించెను. మొదటిగా గుండూరు, కొండలమీదుగను కనేడియన్ పసిఫిక్ రైల్వేను నిర్మించుపనికి ఆతడు పుడుదుకొనెను.

కనేడియన్ పసిఫిక్ రైల్వే ఒకాకొకపంచయుపై నిర్మింపబడియుండుట పెద్దలజ్ఞ ప్రినుండి ఇంకను గొలగియుండదు.

రైల్వేకంపెనీవారికి కనేడియన్ గవర్నమెంటు వారు ఇట్లుచెప్పిరి :

‘పదియేండ్లలోపుగ మీరీరైల్వేను నిర్మించుచో మేము మీకు ఏబదిలక్షలపానుల ధనమును, రెండు కోట్లయకరముల భూమియు ఇత్తుము. కాని పది సంవత్సరములలోగా మీరు ఈరైల్వేను నిర్మింపజాలరా మీకు ఏమియు నీయజాలము.’

ఆందుపై రైల్వేకంపెనీవారు జాన్ యాక్స్. స్టీవెన్సుకు కలుగుపంపి రిప్పించి ‘కనేడియన్ పసిఫిక్ రైల్వేనిర్మాణ మంతయు నీచేతులలో పెట్టుచు వ్నాము. నిముడతులమీద పనిని గావింపుము.’ అని చెప్పినారు.

చెప్పుటయే తడవుగా స్టీవెన్సు అంగీకరించివాడు. అంగీకరించుటయే తడవుగా పనికి ప్రారంభించినాడు. ఆరునెలలలో విస్సీ పెగ్ నకు పశ్చిమమున జేయిమైళ్ల వఱకు రైలుదాట నిర్మించినాడు.

మాడువలె ఆడుగులపెక్కువ ఉన్న కనుమలను వంశెవలమూలముగ కలిపివాడు. కొన్ని పర్వతములను నొలుచుకొనిపోయినాడు. కొన్ని పర్వతములను చుట్టి పోయినాడు. పోవలసినప్రదేశము వంతము అతిక్రమించినాడు. తానుచేయవలసిన రైలుబద్దెలలో

రుదినంటను పసిఫిక్ మహాపురుషుడు ప్రతీరమునందు కాన్ కొవరునందు స్థాపించినాడు.

విరువీండ్లలో రైల్వేనిర్మాణము ముగిసినది. గడు ఇంకను విరుసంవత్సరములుగలదు. పగకాలములో ఆతడు పనిని పూర్తిచేసివాడన్నమాట.

అప్పుడు జేమ్సు కె. హిల్-లోకప్రభాగ్యుతిగల కనడానామకుడు-స్టీవెన్సుకు వర్తమానముచేసి గ్రేట్ నార్తరన్ రైల్వేనిర్మాణభారమును ఆతనిపై బెట్టెను. కనడాపసిఫిక్ రైల్వేవలె గ్రేట్ నార్తరన్ రైల్వేకుడ కొండప్రదేశములగుండా పోవలసినదే. అయినను స్టీవెన్సు వింధ్యపర్వతమువంటి పర్వతమును కూడ వంగడియగలఅగడ్తుడు. రెక్కలుగల కొండలనుకూడ పిండికొట్టగల వక్రాయుధుడు. అగుటకు ఆతడు గ్రేట్ నార్తరన్ రైల్వేనిర్మాణమునుకూడ ఆచిరకాలముననే ముగించెను.

అనంతరము ఆతనిపై పనామాకాలువక్రేవు భారము మోపుబడెను. ఆపనినికూడ ఆతడు ఆచిరకాలముననే ముగించెను.

క్రొత్తప్రపంచమున ప్రయాణమును ముగిరమైనదిగాను, మువ్వగమైనదిగాను, మురక్షితమైనదిగాను చేసినవారిలో స్టీవెన్సు మేటి. మహాపురుషుల నభ్యుదయమున ఆద్యులను ఆతడు అలవోకగా తొలగించి వైచినాడు.

స్టీవెన్సునొకలసి పని చేసినవారందరను ఆతనిగాధముగ ప్రేమించురు. ఆతడు నిగర్వచ దామరి, సాధుస్వభావుడు, పెద్దమనిషి.

ఆతనిది గొప్పజీవితము. పూర్వజీవుల జీవితమునో పరిపూర్ణతగినది. ఆతని ప్రయోజకత్వముచే నిర్మింపబడిన రైల్వేలు, పనామాకాలువ ఆతని నామమును ఇచ్చట కాశ్వర్యముగ నిలుపగలవు. మతీయు అచట పర్వతశిఖరములలో అత్యున్నతమైన ఒక వానిపై ప్రవృందాకృతిగల ఆతని కంచువిగ్రహ మొకటి నెలకొల్పబడియున్నది.

ఆతని భౌతికదేహము కొండలను పిండిచేసినది. ఆతని కాంస్యదేహము కొండల నెత్తివెక్కినది.

ఆడజమానా

రచయిత :

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

ఇది ప్రపంచచరిత్రలో అపూర్వమైన సంగతి. ఇటువంటిది ఎప్పుడూ ఎక్కడా జరిగిఉండలేదు—ఆడమగలయూతమూ, ప్రమీలా రాణియొక్క స్త్రీసామ్రాజ్యమూ కూడా దీనికి చాలవు, బాగా అగోచించిచూస్తే. ఇది మనరాష్ట్రంలోనే, మనదేశంలోనే వచ్చిపడ్డ దనుకొంటుంది ఎంతమాత్రమూ వీలులేదు. ఈవిషయం జగత్తునంతా ఆవరించింది, ఇది—ఈ ఆడప్రభుత్వం.

నామాటలు నమ్మలేకుండా ఉన్నవారు, నేను కాస్త ఉంటే గంపెడు చేస్తున్నాననుకునేవారు, ఎవరైతే నా ఉన్నారా! తొండరపడకండి. ఓపికపట్టి నిదానంగా అలోచించండి. నాది ఎంతమాత్రమైతే తమకందరికీ తెలుసు కనక నేను ఆత్మశ్లాఘం చేసుకోవలసిన అవసరం కూడాలేదు, అదృష్టవశాత్తూ. సత్యాన్వేషణలో నేను ఎంత అరితేరిన చెయ్యినో నేనే చెప్పకుంటేమాత్రం యేమంత బాగుంటుంది కనకా! ఇక ఇంటి ఆడవాళ్ళతో పోట్లాడి నన్యసింఛే మచ్చుకూడాకాదు నేను. కనక నేను కేవలమూ నిజమే, అదీ నిష్పక్షపాతంగా, చెబుతున్నానని తమకు నమ్మి ఈవ్యాసం చదవాలని నాప్రార్థన.

ఇది ఆడజమానా అన్నాను. మరి మనసంఘంలో ఆడది ఎక్కిరావటానికి వీలులేకుండా చాలా ఘట్టి బంకోబస్తు చేశామే—అనగా పుట్టిననాటినించీ దానీత్యానికి తరిగివేస్తూ, అడ్డమైనవాళ్ళకు అణగి పడిపుండమని ఉద్దేశించే కుమారీశతకం వగైరా గ్రంథాలే చదివిస్తూ, నిరపాయకరమైన పాలిత్రయం వారికి చాటరాని ఉద్యమంగా పెట్టి, స్త్రీ పురుషులచేతనేలేని నయసులోనే దక్షిణ (వరశుల్కు) సహితంగా యేలయ్యచేతులోనో పెట్టి, వారికి ఎటువంటిపాళ్ళు—కనపడటం, విసపడటం, వోటుచెయ్యటం, ఆస్తిపంచుకోటం, జీవితాన్ని భీమా చేయించుకోటం మొదలైనవి—లేకుండాచేసి వాళ్ళకెక్కడా ఉండ

సలపకుండా నవరంధ్రాలూ దిగింది ఉన్నామే, సాంఘికంగాకూడా వాళ్లు ఇష్టంలేని భర్తను వదిలెయ్యటానికి ఏలులేకుండా, మరోపెళ్లాడటానికి ఏలులేకుండా, అదృష్టవశాత్తూ మొగుడుపోతే జట్టుంచుకోటానికి పూలుపెట్టుకోటానికి రెండుపూటలా భోంచెయ్యటానికి మంచి బట్టలు ధరించటానికి అర్హతలేకుండాచేసి, మన మాధవిశ్వాసాలు కూడా వాళ్ళకు అపకారంగా ఉండేట్టు చేశామే ; ప్రాకృతింగాకూడా వాళ్లు నెలకు మూడునాళ్లు వాకిటఉండటం, అది తప్పించుకున్నారా, తొమ్మిదినెల్లు గర్భంమోసి ఆఖరుకు చచ్చేటంతవని అయి ప్రసవించటం జరుగుతున్నదే—ఇంత నిర్బంధంచాలయిన స్త్రీజాతి, అబలాజాతి, మన మీద ప్రభుత్వం చెయ్యటమేమిటి? చెలిసి మాట్లాడుతున్నావా! అని నన్ను తమరు ప్రశ్నించవచ్చు.

అక్కడే ఉండి తిరుగుడంతా! వాళ్ళనుచూస్తే మనకు యేదో భయంలేకపోతే మనం ఇంత ఎందుకు చెయ్యవలసివచ్చిందీ? 'ప్రకృతి ఎట్లాగూ స్త్రీజాతిని కనికరించలేదుకదా, ఆవార మనం వాళ్ళకు సంఘంలో ఉన్నతస్థానంఇచ్చి వారికి న్యాయంచేదాం' అని మనం ఎందుకు అనుకోలేదూ? వారి అబలాత్వం మనం నమ్మలేదు, వారికీ క్తి మనం ఎరుగుదుం. మగవాడిబలం సమ్మెటయొక్కబలం. అడదానియొక్కబల హీనత్వం విద్యుచ్ఛక్తిని మోసుకుపోయ్యేతీగల బలహీనత్వం. ఈఅడవాళ్ళుండే అట్లా నిస్సహాయులై కనిపిస్తారు. ఆధారం లేకపోతే తోటకూర కాడలల్లే వేళ్లాడబడి పోతారు; వాళ్ళతోలిక పోయినామో చచ్చేమాకో తగులుతుంది!

మశమూళస్త్రీలూ వెనకటి ప్రమీలరాణి మొదలై నవారి ప్రభుత్వం ఒక ప్రభుత్వమా? మనల్ని చంపి మింగగల సింహానికి మనలోపల ప్రవేశించి చంపే క్రిమి! ఎంతభేదంఉందో అంతభేదంఉంది ప్రమీలరాణికి మనల్ని పరిపాలిస్తున్న స్త్రీలకూ. నేను స్త్రీనై తే నాకు ప్రమీలరాణియొక్క హక్కులక్కర్లేదు. అవన్నీ ఇవ్వటంఉండే, అది ఎలెక్ట్రిక్ తీగనులెంచి కొరడాతాకు చెయ్యటమే!

ఇక అడవాళ్ళప్రభుత్వం మనసంఘంలో ఏవిధంగా నడుస్తున్నదో చూశాం. మొట్టమొదట మనం తెలుసుకోవలసిన విషయం ఏమిటంటే పురుషుడికి స్త్రీ గార్డీయన్. స్త్రీ పురుషుడికి దాసీఅనుకోవటం పురుషుడి అవివేకం. మగవాడిమతాన్ని, ఆచారాలను, నాగరికతను పట్టుకొస్తున్నది అడవి. చివరకు ఇతిగాడినూత్పభాషకూడా అవిడగారి పోషణ

గోనేడింది—ఇతగాడు పిల్లలతో పాటు.

పురుషుడనే పక్షి పొడుగుచుంటే దారంతో స్త్రీ అనే రాతికి కట్ట బడిడింది. అందుచేత ఈ పక్షి ఎటు ఎగరజోయినా యీరా యే అడ్డం వచ్చి, ఎటుచూసినా కృష్ణుడే కనిపించిన కంసుడివలన అవుతుంది ఈ పోతుపక్షి. మగవాడు ఎంత గొప్పవాడయినా కూర్చుంటున్నాత్రం ఏం లాభం—తన భార్యయొక్క భర్త కాకుండా పోలేకపోయిన తర్వాత!... వెనక ఒకసారి నేను ఒక గొప్పవాడి భార్యను చూశాను. నాతో ఆవిడ మాట్లాడలేదు ఊరికే చూసింది—‘నా భర్తను ఎరుదువుగదా! నావంశచూడు, నువ్వంత గౌరవంగా చూస్తున్న ఆవ్యక్తిని మెల్లి మెల్లిగా కబళించివేస్తున్నది నేనే. ఆయన ఇంటికిరాగానే చూడవలిసింది నా మొహం, భోజనంచేయవలిసింది నా చేతులనహాయంతో, సిగ్గుపడవలసింది నన్ను చూసి, తప్పించుకుపోలేంది నా నుంచీ’ అన్న దామెచూపు. నేను ఎందుకో ఆమెను చూసి భయపడ్డాను. ఆయన్ను చూస్తే జాలి వేసింది కాని వెనకటి గౌరవంపోయింది. అన్యాయమే. ఆవిడను ఆయన తనకుతానై పెళ్లాడిఉండడు—ఆయన తల్లి వాళ్ళూ చేసిఉంటారు!...

పురుషుడు ద్రీమర్—ఏకాంతంగా కూర్చుని కలలుకంటూ ఉంటాడు : ‘ఈవిధంగా కాలం వెళ్ళబుచ్చుదాం, మనపిల్లలను ఈవిధంగా తియ్యారుచేదాం...’ అని. కాని తీరా చెయ్యవచ్చేటప్పటికీ ప్రతిదానికీ అడవి అడ్డం వస్తుంది—బలంచేతగాను, ఉపాయంచేతగాను; మనం ఊహించనైనా లేని ఒకానొక శక్తి చేత.

మగవాడిదాసీఅన్నట్టు నటిస్తూ అడవి మగవాడిసుఖం యావత్తూ తన అరిచేతులతో పెట్టుకుంది. తిండిసుఖందగ్గరించి రతిసుఖం వరకూ పురుషుడు స్త్రీ అనుమతిమీద అవిడ ఇవ్వడలచిన స్వరూపంలో పొందాలి. ఒక ఇల్లాలు ప్రతిగంటకంటానూ కారంవెయ్యవలసిన దానికి రెట్టింపు తక్కువ కాకుండా వేస్తుంది. అవిడ జ్ఞాపకంవచ్చినప్పుడల్లా, ‘పాపం, ఈవిడ భర్త కావాలన్నా కారంతక్కువగా తినలేడుకద! ఆయన జవ్వకు కారంలేకుండా తినటం ఏమిటో తెలియదుకద.’ అని అనుకుంటాను, నాగుండె పగిలిపోతుంది; ఎప్పుడైనా ఒకపూట ఎవరింటికైనా భోజనానికిపోలేదనికాదు, అట్లా ఎంతకాలం జరుగుతుందీ?

అవిధంగానే నన్నవిభార్యగలభర్తకు బాద్దుగాఉండే భార్య ఉంటే ఎట్లాఉంటుందో తెలియదుకద!

భార్య పిల్లలను రోతగాపెంచేదైతే భర్త ఏమిచెయ్యటానికి లేదు కద!

ఇటువంటి ఇబ్బందులు భార్యలకుమాత్రం లేవా అని అడగ వచ్చును. లేవు! సన్ననిభర్తకూ లావుపాటి భర్తకూ భేదం తెలియదు నామాన్యస్త్రీకి. స్త్రీ దాదాపు ఎటువంటి భర్తతోనైనా సంసారం చెయ్యగలదని హావెలక్ ఎలిన్ చెబుతున్నాడు. మిగతావిషయాల్లో 'చేత' అంతా అడదానిదేకనక 'ఫిర్యాదు' లేదు.

పురుషుడు ఎంత 'పొడిచేసిన' వాడైనా సరే ఇంటికివచ్చినతర్వాత తను చదువుకున్నదీ, తను అనుభవమీద నేర్చుకున్నదీ తను బుద్ధికుశలతవల్ల ఉహించినదీ, అంతా మరిచిపోలేక పోయినాడో ఇంట శాంతి ఉండదు. ఇప్పటికాలపు యువకులు భార్యలతో సుఖంగా కాపరం చెయ్యలేకపోవటానికి కారణం తగినవేదాంతం లేకపోవటమే. అడదాని అధికారం సహించగలగటానికి మగవాడికి ఎంతవేదాంతమైనా అవసరం.

రేమనలిజం అనేది అడదానికి పరమశత్రువు. ఆమె పరిపాలన కింద మగవాడు తనమనస్సును చంపుకుని సిగ్గుచాలినదీ, అర్థంలేనిదీ అనేకపనులు చెయ్యవలసి ఉంటుంది. ఏకుర్రవాడో కొత్తగా మనస్సు వికసిస్తున్న ఉండ్రేకంతో 'నేను బాబాలతోనహం కార్యంచేసుకోను, శాస్త్రోక్తంగా మైలా పురుషుని పట్టనూ, అసిచెయ్యనూ, ఇదిచెయ్యనూ' అంటుంటే మించే నాకు నవ్వవస్తుంది. చివరకు అడవాల్ని ఎట్లాగో వాళ్ళయిష్టం సాధించితీరుతారు. నాన్నే హితుడొకడు పంతుకొద్దీ మైల ఇంట్లోకలిపాడు. 'అవన్నీ ఎట్లాతడుపుతారో చూస్తానూ' అన్నాడు ఇంట్లో మయిలపడదగిన వస్తువులన్నీ ముట్టుకుని. వాళ్లు వాటినన్నిటినీ తడవలేదు, నిజమే, కాని వాడివంటిమీద బట్టలుమాత్రం తడిపితిరారు. నాన్నే హితుడు పెథవమొహంపెట్టి, 'అర్థం ఏమిటి!' అన్నాడు- అడవాళ్ళకు అర్థంతో పనిఉన్నట్టు.

సంసారపక్షంగా అవసరంకలిగే నైద్యమూ, సతీ, న్యాయమూ, ప్రపంచజ్ఞానమూ, శాస్త్రపురాణపరిచితీ, కళాభిజ్ఞతా ప్రతిఅడదానికీ ఉన్నది. ఒకఉళ్ళో ఒకకుర్రవాడు చెట్టుమీదినించి పడి కాళ్లు విరుచుకున్నాడు. పొరుగింటి అడవాల్లు మంచివైద్యం చెప్పారు—సలసలా కాగే ఉడుకునీళ్లుపోసి రోగికి పెరుగన్నం పెట్టమన్నారు, అకుర్రవాడు రెండురోజుల తరవాత చచ్చాడు. అడుకునీళ్లుపోస్తుంటే వాడు పడ్డ

బాధ వర్ణనాతీతం. (నిజంగా జరిగింది. కొ.కు.) ఈ ఘటనను గురించి ఏవిధమైన వ్యాఖ్యానమూ జరగలేదని నేను వేరే చెప్పవక్కర్లేదు.

అదే మగవాడు ఇంట్లో అడవాళ్లు తెచ్చున్న డాక్టరును తీసుకు రాకపోయినాచో మరో డాక్టరువల్ల కోగాలు నయమవుతున్నా ఇంట్లో శాంతిమాత్రం ఉండదు.

అడవాళ్ళకు ఇంత అధికారం ఎట్లా వచ్చిందంటే సులభంగా చెప్పవచ్చును, 'సృష్టిలోనే వాళ్లు శక్తి స్వరూపిణులు' అనేసి, కాని ఆ అధికారాన్ని దక్కించుకోటానికి వాళ్ళ ప్రకృతి ఏవిధంగా తోడ్పడుతున్నదో తెలుసుకోవటం చాలా అవసరం.

స్త్రీకి సిగ్గులేదు. అందుకనే అవిడ పరభృతంగా ఉండగలదు. అందుకనే పురుషుడు తన స్త్రీ దుష్ప్రవర్తనకు సిగ్గుపడ్డట్టు స్త్రీ తన పురుషుడి దుష్ప్రవర్తనకు సిగ్గుపడదు కూడా. సూక్ష్మ విచక్షణ చేసేటంత నాజూకు స్త్రీకి లేదు. అందుకనే దేనితోనైనా సరిపెట్టుకోగలదు. స్త్రీ లిఖితపూర్వకంగా అధికారం కోరదు. ఆ అధికారాలు దక్కి విశాపు. స్త్రీకి నిజమైన న్యాయబుద్ధి, సత్యాన్వేషణ పరతా లేవు. అంతస్సాక్షి కూడా లేదు. మనల్ని ఆకర్షించేది స్త్రీలో బోలెడంత ఉండి కూడా మనకు అసూయకలిగించేది స్త్రీలో ఈషణ్మాత్రం లేదు.

స్త్రీ సంఘంలో అతిహీనస్తానాన్ని ఆక్రమించటానికి అంగీకరించింది. నిరాయధురాలుగా ఉండటానికి ఒప్పుకుంది. మనకు తనతో బోలెడంత అవసరం కల్పించుకుంది. ఇవన్నీ మనల్ని మింగే మున్న మూర్ఖావీలు చేసే పనులే.

మన కీ స్త్రీలు తప్పాలంటే ఒక్కటే మార్గం ఉంది. పురుషులకు స్త్రీలతో సమానమైన హక్కులివ్వండి. స్త్రీలకి పురుష అధికారాల మీద భ్రమపుట్టించండి, వాళ్ళ మీది భారం తగ్గించి బాధ్యత ఎక్కువ చెయ్యండి. దానితో వాళ్ళ నిరంకుశత్వం కట్టుతుంది. పాశ్చాత్య దేశాలలోలాగే మనకూ స్వాతంత్ర్యం వచ్చేస్తుంది.

చదువుకుని 'పురుషులతో సమానమైన హక్కులు' సంపాదించిన స్త్రీలను చాలామందిని చూశాను. అంతా కోరలుతీసిన త్రాచులు— నామాట వస్తుండి.

గంధంబులు పువేలు పు

రచయిత :

కవికొండల వెంకటరావు, బి. ఏ., బి. ఎల్.

(శ్రీ) సింహచలస్వామి అది వరాహానరసింహస్వామి అయినా, నాలుకచివరకు వచ్చే సరికి 'సింహాదిరప్పన్న' 'సింహాదిరప్పన్న' అని అనెయ్య బుద్ధి వేస్తుంది : అదేమిట? 'అప్పన్న' శబ్దం ఇది అచ్చ తెనుగుగాకూడా తోస్తుంది. అయినప్పటికీ ఈశబ్దాన్ని తీసుకుపోయి చాలామంది 'నరసింహం' తో ముడబట్టి 'అప్పల్లరసింహం' అని వ్రాసుకుంటారు. 'అప్పన్న' నరసింహము' అనికూడాకాదు. మొత్తంమీద బాగా ఆలోచించిచూస్తే సంస్కృతంమీద ఆంధ్రము బాగా వెత్తెక్కి ఆదినరజాన్లు 'అప్పన్న' అనే శబ్దం 'అది వరాహానరసింహస్వామి'కి జతిపడివాటిసన్నింటిని దిగద్రుంగి తానేకొండకు కొమ్మరైపోయినట్టు కనిపిస్తుంది. కాకపోతే పాటల్లోకూడా మేళవింపుగా అతుక్కుపోయి 'సిన్యాదిరప్పన్న' వేవలే సేదాము' అని అంటూ ఆంధ్రలోకం ఈమచ్చుగా కాండవించినరదు.

ఈ 'అప్పన్న' ఏంచేశాడయ్యా ఇంతకీ ర్తి సంపాదించడానికి అనేనిషయంకూడా ఆలోచించవలసిందే. అప్పన్న అంటే మనిషీ కాదు దేవుడూ కాదు నిజానికి పట్టిచూస్తే, అతడు అచ్చోసిన ఆంబోతు. దాన్నే కొన్నిచోట్ల 'తోటపెద్దు' అని ప్రాంతీయంగా వాడుతూ వుంటారు. అచ్చోసిన ఆంబోతుంటే వేతే వర్ణించాలా? నిగనిగలాడే ఎత్తైనమూపురం,

గణగణలాడే చిరుగంటలు, ఆచిరుగంటల్లో రింగులోసుకొంటూ వ్రేలాడుతూవుండా అన్నంతశోభస్కరంగా కావవచ్చే గంగివోలు, ఖచ్చితమైన నృచ్చం, సుముఖమయినముఖం, నొవ్వును పసుపు, పిట్టల్నిముద్రలు, ఇంకా ఇంకా చెప్పరాని సింగారం ఎంతో మౌలికించేస్తూవుంటుంది. గుట్టుంపమిటి, గొట్టేమిటి, ఇట్టేమిటి, జట్టేమిటి, ఏజంతువైనా వయస్సచ్చి సైన్యరంగా తిరుగుతూవుంటే చూడ ముచ్చటేస్తుంది. అందులో మనఅప్పన్న ఆంబోతుకూడాను! అంటే పెద్దావుకుపుట్టి చిన్నావును ప్రేమించే ధీరోదాత్తనాయకుడాయిరి! గొప్పగా కనిపించదుమిటి! అందటి దృష్టి ఆకర్షించేస్తాడు ఒక్కొక్క సమయాన్ని అంకవేశాడాలంటే! ఒక్కసారి కొమ్ముల్లో తొలకరి తడిపాడి మట్టి రెమ్మేశాడా అంటే!

ఇమవంటి సైన్యరవివహరి అయిన ఆంబోతుకూ, ఒక్కచోట బుద్ధిమంతతనంగా వెలిసిన అదివరాహానరసింహస్వామివారికీ ఘరిచయం ఎలాకలిగిందీ అనేది మిక్కిలి తటచిత్రైలుసుకోదగ్గ విషయమే!

వరాహానరసింహులవారు సింహచలం కొండను వెలిసి విలసిల్లడానికి మహత్తర కారణాలు రెండు గనిపిస్తాయి. ఒకటి మత్స్యవతారమైనాక, కూర్యావతారం, కూర్యావతారమైనాక వరాహావతారం, అది అయినాక

నరసింహవతారం—అవతారాలు పదికూడా మనభారతవర్షంలో తమతమ స్థానికబలాలు నిర్ధారణచేసుకోవడంలో కొంత వాడిచూపు వినియోగించాయి అని నాతాత్పర్యం. మత్స్యవతారం భూమిపై నిల్చే అవతారం కాదు. అయినప్పటికీస్నీ అది భారతవర్ష భూఖండాన్ని సుప్రీవంతలమై హిమవత్పర్వతంక్రింద అస్థిపంజరప్రసిద్ధిని విలసిల్లుతూవుండని నా నిశ్చితాభిప్రాయం. మఱి కూర్మావతారం శ్రీ కూర్మంలో మనందఱి కనబడుతూనేవుంది. దిగువకు ఆలాప్రయాణంచేస్తూ వెతుక్కుంటూవస్తే సింహచలంలో వరాహవతారం, నరసింహవతారంకూడా గోచరిస్తూవున్నాయి. ఇంతవఱకూ వివరిస్తే చాలానుకొంటాను ప్రకృతమృట్టుకు.

ఆ అవతారమూర్తులు రెండూ సింహచలాన్నే ఆశ్రయించి కనబడ్డమేమాలంటే, అవిరెండూ ఉగ్రమూర్తులే. అంచేత రెండూకూడా మిక్కిలి చల్లనితావును కోరుకుంటూ సఖ్యంగా వొక్కచోటనే నన్ననిసలయేటిధారలు పన్నీటిజల్లుల్లాపడుతూవుండే ఆకొండను వెలిసినాయి. వెలిసి మూర్తీభవించినాయి.

అసలు వొక్కొక్క అవతారం విడి విడిగా సాక్షాత్కరిస్తేనే పట్టరానిసంతోషంతో పైని ముక్కుటి దేవతలు క్రిందముప్పదికోట్ల మానవులూ పూలవర్షంగురియిస్తూ, దీపారాధనగావిస్తూ, ధూపంవేస్తూ, తమతాము హర్షించిపోతారుగదా. అలాంటప్పుడు అవతారద్వయం వెలిసినచోట ఎంతపూజాపురస్కారం జరగవలెయుండాలి చెప్పండి! అందులోనూ అవి రెండూ పుగ్రమూర్తులై నప్పుడు వాటికి శాంతి యినుమడింపజేయాలి అంటే ఏంచెయ్యాలి చెప్పండి!

అదే పుష్యుడం అదే పుష్యుడం ఆవిగ్ర

హానికి మంచిగంధం! రాత్రిల్లు దేవతలుపూసి, పగలు మానవులుపూసి నిత్యపంగా కాలక్షేపం గావిస్తూవచ్చినారు.

పూలపూజ, కర్పూరదీపారాధన, అగరుధూపసేవ, జరిగినప్పుడు అంతచలించలేదు గాని విగ్రహం గంధంపూత జరిగినప్పుడు మాత్రంచలించింది. పూవులువాడిపోయి గాలి కెగిరిపోవడానికి ఆవకాశంవుంది, దీపారాధన కొంతసేపటికి కాకపోతే కొంతసేపటికైనా పెద్దదవడానికి నావకాశంవుంది. ధూపంతనంతట తానే పెక్కేమేళుకకలంతోనో ఆడుకోవడాని అన్నట్టైగని పోవడానికవకాశముంది. ఒంటికి పూసినగంధం! అది ఎలా వొడ్డిలిపోవడం! అది ఆరితేమిటింతిబిగిసి పోవడమేకాకుండా. పూలమీదపూత, పూలమీదపూత, నఖశిఖిపర్యంతం పట్టిస్తూవుంటే, రోమకూపాలుపూడిపోయి. 'ఇది పుట్టా! స్వామివిగ్రహమా!' అని అనిపించివేసింది కొన్నాళ్లకు.

ఆయినాగానీ మానవులుమూర్తులు! అంత కన్నామూర్తులు దేవతలు! అదేవనిగా చందనం తీసి, ఆ విగ్రహానికి అమేమా రాస్తూవుండడమే తమ పుర్యోగంఅనుకున్నారు. అనుకుని, ఎంతదళనన్నో చెప్పలేనంతదళనన్నీ, నిమ్నాన్నతాలులేకుండా, విగ్రహాన్ని చందన గర్భితం చేసిపారేశారు.

స్వామి కప్పుడనిపించింది. "ఏమిరా! యీ మానవులూ దేవతలూకూడా ఇంతమతిపోయిన వాల్లైనారు? నాయాపాన్ని వారి అర్చనలోచూడలేకపోవడమే మహదాశయంగా పెట్టుకుపనిచేస్తూవున్నట్టు గోచరిస్తున్నారు. వాళ్లకంటే బుద్ధిమంతులు మఱిలేరా! యీభూమిపైదను" అని కించిన్నిమిలితనేత్రుడై ఆలోచించారు స్వామివారు.

వర్షము గురిసివెలిసిన బహుళమావాస్య

రాత్రి అది. వైశాఖమాసం! మూలకానెట్ట బడ్డ వెన్నెలకుప్ప అయిందీ, సామివారిచందన స్వరూపం అయిందీ, తేటపడక ప్రజలూ దేవతలూ అల్లాడిపోతూవున్నారు.

అట్టితరుణంలో మనచక్కని ఆంబోతు ఆంకెవేసికొంటూ, తనలోంచి పుట్టుకొచ్చిన పుత్రాహంకారీ, స్వామివారినిచేరి తన డెక్కతో ఆలా ఆలా రాచి తనకొమ్ముల్తో ఇలా ఆలా కెక్కరించి, గంధం లోకులకు కాకులకు విరజిమ్మేసింది.

'అడుగో స్వామి! అక్కడున్నాడు! మనం కానకపోయినాం' అని ప్రజలు మూగిపోయినారు. పై ని అజరులు తూగిపోయినారు.

"ఆంబోతు" అనడంమానేసేసి 'అంబన్న' 'అవన్న' 'అప్పన్న' ఇలాగూ అనడంమొదలు పెట్టినారు. తమకు దివ్యంగా దేవుని పునర్వర్తనంకలిగించిన ఆనలుగాళ్ళదాన్ని తాళాలతో రిపెట్టుతో పూరేగించారు. సింహాదిరప్పన్న సేవలేచేదాము! అది అదిగా ఏటూ స్వామికి ఆగంధంవోలుపు! ఇదీ ఏతద్వృత్తాంతము.

శ్రీకృష్ణుడు

జాన్ డేవిసన్ రాక్ ఫెల్లర్

జననము :

8-వ జూలై 1839.

మరణము :

23-వ మే 1937.

దక్షిణదైపుట్టి కిరసనాయిలు పెట్రోలియము మున్నగు మౌనైల వర్తకముచేసి లోకమునందలి ధనికులలో పెండ్లివస్త్రానమును దాతలలో మొదటిస్థానమున, ఆక్రమించినవాడు. ఈతని జీవితనివరములకు 1934 ఫిబ్రవరి ఆంధ్రభూమి సంచిక చూడుడు.

ఆరోగ్యవిజ్ఞానము

మధుమేహరోగులు నిప్పుచేపాం గాను నిరపాయం గాను పుచ్చుకోతగిన మధురపదార్థం లేనట్లుకాదు.

...
పసుపు లోనికివీచి నీ పిత్తాశయానికి మాంష్యం పోగొట్టి చురుకులేస్తుంది.

...
తవుడంలో విటమిన్ వి విస్తరించివుంది.

...
అన్నంతింటో వాగ్యాదం, కోపపక్షం చేస్తే అన్నం తగ్గంకాదు.

...
భోజనకాలలో ఎరువురంగుల వస్తువులు విస్తారం వుండకూడదు. ఎరువు ఉండేకొన్ని పుట్టిస్తుంది.

...
ఉద్రేకాన్ని తగ్గించడంలో నీలవర్ణం బహు సమర్థమైంది.

...
ఈదారంగు తపస్సుకు మంచిది.

...
ఏకాగ్రచిత్తాన్ని కలిగించడానికి పసుపురంగు ప్రధానమైంది.

...
శరీరమునందలి విషపదార్థాలిని తొలగించడానికి ఫలరసానికి చాలిన మందు మరేవికాటి లేదు.

...
హాతకంటే కూడ నారింజరసములో ఎక్కువ శరీరపోషకగుణం వుంది.

...
ఉప్పు నీళ్ళలోకరించి అనీళ్ళతో పట్టుతోమితే అవి కుశ్రుపక్షమే కాకుండా చిగుళ్లు గట్టిపడతాయి.

...
వంటలో ఏపదార్థాన్ని ఆయినా త్వరలో ఉడికించాలిగాని చాలాసేపు ఉడికించకూడదు.

లోకజ్ఞానము

ప్రపంచంలో కరఫరా అయ్యే తేయాకులో సగభాగం హిందూదేశంలోనే తయారుఅవుతుూ పున్నది.

...
మ్యూయ్యూమ్మలోని గ్రాండు పెంట్రల్ పెర్మీనల్ అనే రయిలుస్ట్రేషన్ ప్రపంచంలోని అన్ని స్ట్రేషన్లలోకి పెద్దది. అస్ట్రేషన్కి 47 ప్లాటుఫారాలు ఉన్నాయి.

...
వెలుతురు పెకండుకు 186,000 మైళ్లు ప్రయాణం చేస్తుంది.

...
రెడియో 1902 లో కనుగొనబడింది.

...
బట్టలుకుట్టే యంత్రాన్ని 1880 లో థిమోస్మీర్ అనే ప్రెంచివాడు కనుగొన్నాడు.

...
అప్పుడుపుట్టిన విడ్డ సాధారణంగా ఇరవై అంగులాల పొడుగు, ఏడుపానుల బరువు వుంటుంది.

...
అంగ్లభాషయొక్క నిఘంటువులలో మిక్కిలి పెద్దదైన అప్పిఫర్డు డిక్షనరీలో 5,00,000 పదాలకి అర్థాలు వివరింపబడ్డాయి.

...
అన్ని ఆకులకు గాలి, వెలుతురు కాగా తగలడం కోసమే చెట్లు తమ కొమ్మల్ని పక్కరికి పెంచుతాయి.

...
గ్రంథకర్తలు, నటపలు, ఉపాధ్యాయులు, ఎంబెయిడర్లు, డాక్టర్లు ఏళ్లు సాధారణంగా మిక్కిలి పొడుగుగాఉంటారు. ఫ్యాక్ట్ పీహానీలు, రోడ్డుకునీలు మిక్కిలి పొట్టిగావుంటారు.

...
హిందూదేశంలో ఎద్దులుచేసేపని, ఆవులు ఇచ్చే పాలు, రెండూకలిపి ఇచ్చే పెంటఎలుపు రూపాయిల్లో విలువకలిపి ఏడాదికి 1800 కోట్లు ఉంటుందని అంచనా వేయబడ్డది.

మొదటి సారి

రచయిత :

పిల్లలమర్రి కాలకృష్ణకాశ్రీ

అవి ఎంతాకాలపు తెలివలు. ఆ మిట్ట మధ్యాన్నమప్పుడు మాక్కుడా (అంటే రాముడుబావకు నాకు) ఎండ అనిపించడం వల్ల ఇంటిపట్టున వుండాలిసి వచ్చింది—కాక మాది పట్టెటూరు. మానాన్నగారు గూడా పూర్ణ లేకపోవటంచేత చీట్లచీక ఒకటి కుంపాదించి దాంతో తీర్చుకుంటున్నాం మా పరీక్షల బడలిక అంతా.

ఆ సావిత్రినే మొత్త నానుకుని మా అత్తయ్యా, ఆమె కనురుగా మా అమ్మా కూర్చుని తెంపు లేకుండా రాచకార్యం చేస్తున్నారు. మధ్య మధ్య మా అత్తయ్య వస్తులు చేస్తోంది. మా అమ్మ పీటపెట్టుకు వీను ముట్లో రాట్లు చేస్తోంది.

చీట్లాలలో రాముడికి నాకు తొడూ వచ్చింది. రిఫ్ఫ వాడిదే. ముక్క చెయి బారి పడ్లిది; ప్రమాదపు ద్రిగా నేను దిగాలని దిగ లేకుంటాను. వాడది నమ్మక ఆరవటం మొదలు పెట్టాను.

‘ఏమిటా—అగోలా! మాట తోరుకో నివ్వకుండా గల్లంతు చేస్తున్నాను!—పాడు చీట్ల పేకా మీరును!—అడుగో మామయ్య వస్తున్నామనే—మీపని చెప్తూ వుండండి’ అని కొంపచేసింది మా అత్తయ్య.

చెప్పుల చెప్పుకు గూడా వినపడింది. నేను పంగి నిధిగుమ్మంపై వ్రు చూచాను.

‘నిజంగానే వస్తున్నాడ్రో!—చీట్లు చాప కిందకి తోయ్యరా చప్పువ’ అన్నాను ఆడుర్దాతో.

ఆయన్ను చూస్తే మాకు హడలు. మా కేకాను మా అమ్మకూ—మా అత్తయ్యకూ—మా పూర్వీవాళ్ళకూ చివరకు మా ఇల్లాలో వాళ్ళందరికీ కూడా ఆయనంటే భయమే.

మీది కృష్ణా ఇల్లా అయితే కేకారామయ్యగారి పేరు వినివుండక తప్పదు. ఆయన లేనివ్యాజ్యం ఆ కొద్దుల్లో వుండను, మా చుట్టుపక్కల పూర్వీవాళ్ళందరికీ ఆయన్ను చూస్తే భయమూ, కొపమూ, అట్లాఅని ఆయన దగ్గరకు గాక ఎంతవాడికీ తప్పదు.

ఆయన ద్వర్చమయిన బ్రాహ్మణ్యం బరువుకూ వుడటం వల్ల కూడా కొంత గౌరవము సంపాదించాడు బోకంలో. ఇల్లల్లో వుంటే లేవలేవువా, బ్రహ్మయజ్ఞమూ, పిత్తరిచ్చగా వర్గరా రెండుగంటలు చేసేవాడు. వాయిదాలకు బస్తీకి పోతే ఏంచేసేవాడో తెలియదు. బహుశా మనమ్మ రాయి చేసుకుని పూటకూళ్ళ ఇంకోనే తినేవాడు అనుకుంటాను.

ఆయన వైజ్యం గూడా కొద్దిగా చేసేవాడు. ఎప్పుడో పూర్వము ఎవరెవరికో తమ మంచులు ఇచ్చివట్టా, వాళ్ళంతా బలికట్టా చెప్పేవాడు. కొంతమంది ఆయన మాటలు

నన్ని ఆయనయిచ్చిన మాత్రలు పుచ్చుకునే వాట్లై. వైఖ్యావికని ప్రత్యేకం డబ్బు పుచ్చుకునేవాడు కాదు. కాని అన్నిటి వారా ఏ వ్యాజ్యంలోనో తీసేవాడు.

కొందరు బయట అధికారం చలాయిస్తూ, ఇంట్లోకి రాగానే పిల్లలూనల్లాగా అయిపోతారు. కాని మాతండ్రి ఆ తరగతివాడు కాదు. అందుకు కారణం మా అమ్మ ఏమో నాకు తెలియదు. మా అత్తయ్యా రాముడూ పెద్ద ఆ స్తిపరులయినప్పటికీ, రాముడికి తండ్రి పోవటంచేత వాడి ఆ స్తి మావాన్నే మానేడి చేస్తున్నప్పటికీ, వాళ్ళకుకూడా ఫారాగతాలు లేవు ఆయనకు ఎదురు చెప్పటానికి.

మాతండ్రి గొప్ప తెలివిగలవాడని గొప్ప చదువులేక పోయినప్పటికీ, పెద్ద ప్రయోజనం ఉన్నది, ఆయన్ను చూస్తే, నా మటుకు నాకు, భయమేకాక, భక్తిగూడా వుంటూవుండేది.

అందు కనే ఆయన వస్తున్నాడని మా అత్తయ్య అనగానే చీట్లను చాచుకుందకు వెంటనే తోసి. చేతికందిన పుస్తకాలను చెంకటి తీసుకొని చదువుతున్నట్టు నటిస్తూ కూర్చున్నాము.

ఆయన వచ్చి, మమ్ము నందరినీ ఒకసారి తేరిపారచూచాడు. చెప్పలు విడుస్తూనే చెప్పాడు: రెండువేల కట్నంతో రాముడికి మార్చివారి సంబంధం కుదుర్చుకు వచ్చాననీ, రేపు దళమి నాటికి లగ్నమనీ, మా అందరికీ — అంటే రాముడికీ, నాకూ, మా అత్తయ్యకూ, మా అమ్మకూ — విసవడేటట్టుగా — ఏ ఒక్కరితోనో చెప్పినట్టుగా కాక — ఒకనభిలాష పువవ్యాసం ఇచ్చే ఫోరణిలో — పెద్ద గొంతుతో చెప్పాడు. మాగో ఎవళ్ళన్నా 'ఇట్లా చేసావే?' అని పొరపాటున అంటే విరుచుకు మీదపడేటట్టు చూచాడు.

ఆయన అముక్క అన్నప్పటినుంచీ, లగ్నం వరకూ మాలో మాకు జరిగిన సందర్భాలు — అంటే రాముడు నా ప్రోత్సాహంతో, వాళ్ళమ్మ దగ్గరకు వెళ్ళి — చిన్నతనంలో, చదువు పూర్తి కాకమునుపు — అందుట్లో కట్నాలు గిట్నాలు తీసుకొని — పెళ్ళి చేసుకోటం అనేది తన పుత్రత్వంపై ఆశయా అన్నిటికీ భంగకరమని అర్థంపెచ్చేమాటలు కొన్ని గొణగటం, — వాళ్ళమ్మ 'నోరుమూసుకోరా, నాయనా! — మామయ్య వినిపోతాడు!' అని ఒకే సమాధానం ఎన్నిసార్లయినా చెప్పటం; — చివరకు రచాస్వగా చొక్కా అని పేరు పెట్టి, నూరు రూపాయలు మా అత్తయ్య మాకు ఇవ్వటం; — చొక్కాలు, చుట్టాలు పెళ్ళికొడుకును చెయ్యటం సరదాలోపడి, రాముడు తన పుత్రత్వంపై ఆశయాలన్నీ మరిచి పోవటం — ఇవన్నీ ప్రస్తుతం అనవసరమయిన డిటెయిల్స్.

పది పన్నెండేళ్ళ క్రితం — ఆ రోజులు వేరు — ఆ పెళ్ళిల్లు వేరు — ఆ సరదాలు వేరు. ఇప్పుడు ఈ పెళ్ళిల్లు — ఏం పెళ్ళిల్లు! — ముఖ్యంగా ఓ ముగ్గురో ఏనైజామా వెళ్ళటం — రెండు పూటలు గడిపి రావటం — పెళ్ళి అయిందని పుకారువెయ్యటం! — శారదా బిల్లు! — పాడు శారదా బిల్లు! —

పెళ్ళివారి 'భర్త'ల్లో ఎక్కి తర్లిపోవటం బహు సరదాగా వుండేది. 'తర్లి పోవటం' అంటే — మజిలీలూ — భోజనాలూ — బోల్తాలూ — చద్దివడ్డాలూ — మన ప్రాప్తాన్ని బట్టి, దొంగలు — మధ్య మధ్య కొంచెం కొంచెంగా ప్రయాణంకూడా వుంటుంది.

ఎందుకో 'భర్త'న్నీ చీకట్లో ఆమాంఠంగా అగుతాయి.

'ఎందుకురా, ఆపాడు! — పాగి పోనియం

డి!—' అని అరుస్తావు చివర బండిలోంచి. జవాబు వుండదు. బోల్తాగావచ్చు, దొంగలు కావచ్చు, ఇంకా ప్రమాదమయింది ఏదైనా కావచ్చు. కర్రా లాంతరూ తీసుకొని, బండి దిగి, విచారణకు పోతావు. కారణం కన పడదు.

అనవసరంగా ఆపినందుకు ముందు బండి వాణ్ణి కేకలేస్తావు. వాడికి కోపం వస్తుంది.

'యాండండీ!—కిష్టయ్యగోరూ!—మీరు ఎప్పుడూ ఇంతేనండీ!—లోకువగా వున్నాం గదా అని మా మీదండి మీరూకలూ; (బండిలో వాళ్ళు కేసి తిరిగి) 'యామండీ!' తగవుగానూ!—మీరు సెప్పండి!—'అ పక!—అపక!' అని కేక రెట్ట లేదండీ, ఒరో!' అని అంటాడు.

'అవునురా, అబ్బాయీ!—అట్లాగే విన పడ్డాయిరా మాక్కూడా—' అని అవిడ గారు సాక్ష్య మివ్వటం—అప్పటికి అరగంట ఆవుతుంది. తీరా లగ్గం మించిపోతుండేమో నని బతిమాలి బట్లు సాగలేస్తావు.

ఇంతకూ చెప్పొచ్చిందేమిటంటే—ఇట్లాంటి అన స్త్రులు అటే పడకుండానే 'భళ్ళు' కట్టుకుని లగ్గంనాటి పొద్దుటికల్లా చేరుకు న్నాం రాముడి అత్తవారి వూరు.

చిన్న పందరి వేసి తోరణాలు కట్టబడిన జానా ముందు బట్లు ఉగ్రీనయి. అంతా దిగండి ఇదే పెళ్ళివారివిడిది అన్నారు ఎవరో.

బళ్ళవాళ్ళు పెట్టెలుదీసి, ముందు సావి ట్లీ మూలగా పెడుతున్నారు. అడవాళ్లతో, పిల్లలతో, బళ్లవాళ్లతో పెద్ద గల్లంతుగా వుంది.

ఇంతలో మా నాన్నగారి పెద్ద గొంతు వినపడ్డది. 'ఒరే సుబ్బన్నా!—అ పెట్టె ఆక్కడకాదురా వేరే వుంచాలిరా!' అని,

నన్ను పిలిచి తను వరపూజకు తొందర చెయ్యి టానికి వెళ్తున్నాననీ, ఆ పెట్టెను పక్కగది లో భద్రపర్చమనీ చెప్పి పోయానాడు.

నేను దానిని పట్టుకొని లోనికి పోయినా. మెల్లాకు రెండువైపులా గడులున్నాయి. ఏదో తెలియక ఒకగదిలో ప్రవేశించాను.

'ఎవరడి!' అని నన్నని చక్కని గొంతు వినపడ్డది.

ఒక నిమిషంపాటు బిత్తరపోయి చూచా ను. ఆమెకు 20 సంవత్సరములు వుంటాయి. ఆమె అద్దంలో చూచుకొని దువ్వకుంటూంది. నొక్కులు నొక్కులుగా వున్నాట్టు మరి కాసిని నొక్కులు పడుతున్నది. ఆమెకళ్లు నాకు ఇప్పటికీకూడా మరుపురాకుండా వున్నాయి. అంతవరకూ అడవాళ్ళు అంటే ఎవరో అన్న ట్టుగా వుండే నాకు ఒక్కసారిగా హృదయం పొంగిపోయింది. ఆమెను అట్లా చూస్తూ ఏళ్ల తరబడి అన్నం నీళ్ళు లేకుండా నిర్భాగల ననిపించింది.

'ఎవరండీ!' అన్నది మళ్ళీ, నా వంక చూస్తూ.

'పెళ్ళివారం' అన్నాను నా సహజమయిన బర్రెగొంతుకు సిగ్గుపడుతూ.

'అయితే!' 'మానాన్నగారు ఈపెట్టి ఏదోగదిలో పెట్టమన్నారు.'

'ఎవరు! కీతారామయ్యగారా! మీతండ్రి గారా!' ఆమెకళ్ళలో కొంచెం ఆశ్చర్యం కని పించింది.

'ఈగది కాదు. ఆఎదురుగావున్న గది భాళీచేశాం మీకోసం. అందులో పెట్టండి' అంది. ఆమె గొంతకలోకి ఒక విధమయిన మార్పు వచ్చింది. అప్పటినుంచీ నాతో చిర పరిచయం గలదిలాగా, ఎంతో చనువుగా,

మాట్లాడటం మొదలుపెట్టింది.

నేను పెట్టెతీసుకుని ఎదురుగావున్న గది లోకిపోయినా, దానిని కిందపెట్టి, మళ్ళీ ఆమె గదిలోకి ఏ మిమకల్పించుకుని పోదామా అని ఆలోచిస్తూ కూర్చున్నా పెట్టెమీద.

ఇంతలో ఆమె తాళంఒకటి తీసుకొని నా గదిలోకి వచ్చింది. 'తాళం మీరు తెచ్చుకున్నారో లేదో అని ఒకటి వెతికి పట్టుకొచ్చాను. ఈ అయిదురోజులూ దీనినిమీరు వాడుకోండి' అన్నది.

నాకు మాట్లాడటానికి ఏమీ లోచలేదు. ఆకర్షిస్తూన్న ఆమె పెద్ద కళ్ళల్లోకి చూస్తూ కూర్చున్నా. ఆమె అందిస్తూన్న తాళాన్ని అందుకున్నా.

ఆమె ఒక్కనిమిషం ఆగి కొంటెతనంగా నావంక చూస్తూ 'మీకు ఇంకా ఏమయినా కావాలా?' అన్నది.

ఏమీ కావలెనని చెప్పను! మాట్లాడేక్రి అంతా ఒక్కసారిగా పోయినట్టుగా చూస్తూ కూర్చున్నా.

ఆమె గదివిడిచి పోవటానికి సిద్ధమయింది. పోతూ మళ్ళీ వెనక్కుతిరిగి, ఆ అందమయిన చూపులు నామీదవిసిరి 'ఒక వేళ యేదయినా కావలిస్తే నన్ను అడగండి, నేను ఇక్కడే వుంటాను.' అని వెళ్ళిపోయింది.

దేవలోకంలోంచి ఒక్కసారిగా మామూలు ప్రపంచంలో పడ్డట్లయింది.

'పోయినయ్యా ఇప్పుడు ననుభాసి...' అనే కీర్తన జ్ఞాపకంవచ్చింది. మనగొప్ప యాక్టరు ఒకాయన స్త్రీజమీద ఒక వింగునుంచి ఇంకో వింగువరకూ గంతులేసి ఆట్రుచేసినట్టుగా చెయ్యలేదు కాని జ్ఞాపకం వచ్చినంతమట్టుకూ ఆచరణలు అనకుండా పూరుకోలేకపోయినా.

మొదటిరోజునే ఆమెపేరు కనుక్కున్నా.

ఆమెపేరు లక్ష్మి. ఆమె ఇంటికవిడ కూతురు. తల్లి కూతురూ తప్ప ఇంట్లో ఎవరూవున్నట్టు కనిపించలేదు. లక్ష్మి మొగుడు ఎక్కడ వున్నాడో తెలియదు. ఏదేశాంతరాల్లోనో చదువు తున్నాడేమో. వివరాలు బాగా చెప్పివాళ్ళు కనిపించలేదు.

ఆమెకు నాకంటే మహాపుంటే ఒకపదాది పుండొచ్చు. కాని ఆమెలో మాట్లాడుతున్నప్పుడు నాకంటే ఎంతో పెద్దది అనిపించేది.

మొదట్లో ఆమెలో మాట్లాడటం బెరుగ్గా వుండేది. కాని రానురాను ఆమె పూరింపల్ల నేనుగూడా చాలాచనువుగా మాట్లాడటం నేర్చుకున్నాను.

లక్ష్మి నేనూ రోజుకు వందసార్లు యనా కలుసుకునేవాళ్ళం పళ్ళుతోమేటప్పుడూ— ఊరేగించేటప్పుడూ—పాటలు పాడేటప్పుడూ—పేర్లు చెప్పేటప్పుడూ—మేజువాణీ చేసేటప్పుడూ—ఫలహారాలు చేసేటప్పుడూ—ప్రమాదము లేకుండా ఆమెకు ఎంతదగ్గరలో వుండకలిగితే అంత దగ్గరగా వుండేవాణ్ణి. ఆమె పూట కొకవిధంగా సింగారించుకుని వచ్చేది. అప్పుడప్పుడు నామీద ఓరచూపులు విసురుతూ ఉండేది. ఆరోజుల్లో వాటిలోనే జీవిస్తూ వుండేవాణ్ణి.

పేర్లు చెప్పాలనివచ్చినప్పుడు నేను అడవాళ్ళలోకి చొరవజేసుకొని ఫెల్లి, 'ఇవ్వార్ల నువ్వు ముందుచెప్పాలిరా పెళ్లాంటే రాముడూ' అనేవాణ్ణి. అట్లాంటప్పుడు లక్ష్మి నా పక్కనే వుండటం తటస్థించి, పెళ్లికొడుక్కువత్రాసుగావచ్చి, 'అమ్మా!—అల్లా కాదండి—మీ అమ్మాయే ముందుగా చెప్పాలి' అనేది. అది పెద్ద హంకంలాగా వాగ్వివాదం పడేవాళ్ళం. చివరకు 'ముందు మీరు చెప్పకండి' అని ఆమెఅంటే—'ముందు నీవు

అసలు చెప్పకమ్మ' అని నేను పెళ్లికూతుర్ని హెచ్చరించేవాణ్ణి. అందరూ తలొక మాటా అనేవాళ్లు. చివరకు ఎవరో ముందుచెప్పే వాళ్లు. రాముడు పెళ్లాంపేరు చెప్పగానే నాకు వినబడలేదు, మళ్ళీ చెప్పమనేవాణ్ణి. పెళ్లికూతురు పేరు చెప్పినప్పుడు లక్ష్మీగూడా అంతే చేసింది. చివరకు గంటనేపటికి పేర్లు చెప్పటం తంతు పూర్తి అయ్యేది.

అప్పుడప్పుడు ఒంటరిగా కూడా మేం కలుసుకునేవాళ్లం. నేను గదిలోకి పోయినప్పుడు, అగడిదగ్గరకే ఆమెగూడా వచ్చేది యేదోపని వున్నట్టుగా. వీలుగావుంటే పలుకరించేది. నేను గూడా యేదో ఆవుసరంలేని ప్రశ్నలేస్తూ వుండేవాణ్ణి 'యేమిటి? మళ్లు కుట్టుకొని భోజనాలకు పోతూంటే మీరు ఇక్కడేవున్నారే?' అనో—లేకపోతే 'పూరేగింపుకు రారా?' అనో అనేవాణ్ణి.

అయితే మొదటిరోజునుంచీ మేం ఇద్దరం ఎంతమందిలో వున్నా, యేం మాట్లాడుతున్నా, యేం మాట్లాడకపోయినా, మా ఇద్దరిమధ్యాలోకానికి తెలియని ఒక రహస్యం వున్నట్లు, మా చూపులో ఒక అర్థం వున్నట్లు వుండేది. మేము సంబంధంలేని అనవసరమైన హంశములను గురించి మాట్లాడుతున్నప్పటికీ నాహృదయభావమును ఆమె అర్థంచేసుకున్నట్లు ఆమె నావంక చూచేది.

మూడోరోజు మధ్యాహ్నము గామాల్ను నేను ధైర్యంచేసి, ఆమెగదిలో ఒంటరిగా వుంటే కనిపెట్టి గదిలో ప్రవేశించాను. ఆమె 'యేమిటి?' అన్నట్టుగా చూచింది.

అక్కడ హోమ్నియం ఒకటి కనిపించింది. వెంటనే ఒక మిష కనిపెట్టాను. నాకు ఏమీ లోచనపట్టూ, ఆమె నడిగి వాయింతుకుండా మని వచ్చిపట్టూ నటించాను. ఆమె

నేను పెట్టిన మిషకు తృప్తిపడ్డట్టు కనిపించింది, గాని ఇంతలో మానాన్నగొంతు వచ్చి మా సంభాషణ పూర్తిగా చెడగొట్టింది.

'వారే.— ఎక్కడరా?—అబ్బయ్యా!' అని తన పెద్ద గొంతుతో కేకలు పెట్టాడు. నేను ఆమె గది లోంచి వచ్చాను భయపడుతూ.

'ఏం చేస్తున్నావురా, ఇక్కడ!' హోమ్నియం అంటే పట్టిస్తుండేమోనని 'తెల్ల కాగితం కావలసి ఇంటి వారిని అడుగుతున్నా' అని అబద్ధం ఆడాను. లక్ష్మీ నామాటలు వింటూ గూడా పూరుకుంది.

'సరే గాని, నీవు వెంటనే సైకిలు వేసుకుని పేటకు వెళ్లి, 2,000 మల్లె పూలు కొనుక్కు రావాలి— చూస్తావేం ఇంకా?— పోక!' అన్నాడు. ఎట్లాగో బయట పడ్డాం గదా అని సంతోషించి లక్ష్మీవంక చూడకుండా సైకిలు ఎక్కి పోయినా.

నేను తిరిగి ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి గంట అయింది. పూలబుట్ట మా అమ్మ చేతి కిచ్చాను. లక్ష్మీక్కడే అవుంటే ఆమెను ఒక సారి సూచనగా చూచి వచ్చాను. మెల్లాలో పని వున్న వాడి లాగా తారట్లాడుతున్నా ఆమె కొరకు.

నాచూపును అర్థంచేసుకొని తప్పక వస్తుందని నాధైర్యం. కాని ఆమె అర్థంచేసుకోలేదేమోనని భయం. అయితే రెండుమూడు నిమిషాల్లోనే నన్ను అర్థంచేసుకున్నట్టుగానే లోపలికివచ్చి, పనివున్నదానిలాగా తనగదిలోకి వెళ్లింది, వెంటనే నేనుకూడా వెళ్ళును వెనకాముందూ ఆలోచించకుండా.

వెనక్కుతిరిగి నావంక చూచింది 'ఎందుకు?' అన్నట్టుగా.

జేబులోంచి, మధ్య గులాబి పువ్వు,

చుట్టూ మల్లెపూలతోనూ చెమికితోనూ అమర్చబడినటువంటి ఒక చెండును బయటకు తీసాను.

‘ఇదిగో’ అన్నాను.

‘ఎక్కడిది?’

‘నీలోసరమని నేను కొన్నాను,’

‘నా చెండుకు!’

‘నీవు తల్లో పెట్టుకుంటే బాగుంటుంది.’

‘చాలేండి—మీమాటలు.’

‘చాలేండి లేదు—ఎం లేదు—నీవు ఆట మాట్లాడకు—నీలోసరమని నేను కష్టపడి తీసుకొన్నా!’ అని, ఆమె చేతిని పట్టుకుని, అరచెయ్యి తెరచి, ఆ చేతిలో చెండును వ్రుంచాను. ఆమె ఎదురుమాటాడక నావంక చూస్తూ నిల్చుంది.

అక్కడితో నా ధైర్యం ఖర్చయిపోయింది. ఎందుకనో ఆమెవంక కన్నుల్ని చూడలేక పోయినా, పెద్ద తప్పుచేసినవాడిలాగా, అప్పుడు మానాన్న నన్ను చూచివుంటే చంపేస్తాడని తోచింది. అంతట ఆ గదిలోంచి వెనక్కు ఒక్కపరుగు తీశాను.

ఎవరికీ కనపడకుండా తిరిగాను గంటా గంటన్నర. నేను ఇట్లాచేశానని లక్ష్మి మా అమ్మతో చెప్తుందని, మా అమ్మ మా నాన్నతోనూ, ఇతరులతోనూ చెప్తుందని భయం వేసింది. చివరకు ధైర్యంచేసి సాయిం త్రానికి పెళ్ళిచారంటికి వెళ్లాను. అక్కడ మేజవాణి జరుగుతుంది. నన్ను ఎవరూ వింతగా చూడలేదు—మా నాన్నగాని, మా అమ్మగాని, లక్ష్మి కూడా అక్కడేవుంది. నా కొరకేగామాల్నూ అటూఇటూ చూస్తూంది. నేను ఇచ్చిన చెండు తెడలో పెట్టుకుంది. నన్ను చూచి చిరునవ్వుకూడా నవ్వింది. అప్పటికి

ధైర్యం వచ్చింది. నేను అనవసరంగా భయపడ్డానని తెలుసుకున్నా.

మర్నాడు, నాలో ఒకవిధమయిన ఉద్రేకమూ, ఉత్సాహమూ పుట్టింది. ఎనిమిదింటి నుంచి గది దగ్గర ఏదో పనివున్నవాడిలాగా నటిస్తూ కాపలాకాస్తూ కూర్చున్నా. లక్ష్మి ఒంటరిగా గదిలోచిక్కిందంటే పట్టుకుని హృదయం విప్పి చెప్పడామని నా ప్రయత్నం. ఆమె చాలాసార్లు ఆచారిన నడిచింది, నన్ను ఓరగా చూచింది, కాని నాకు సావకాశ మివ్వలేదు. ఒంటరిగా గదిలో కాలుపెట్టలేదు.

కాని నేను నిరుత్సాహుణ్ణి కాలేదు. భోజనాలకుముందు ఆమె గదిలోకి రావలసిన అవసరం కలిగినప్పుడు, నేను ఇంకా అక్కడే వుండటంచూచి ఏదో ఒకపిల్లను వెంట తోడుగా తెచ్చుకుని గదిలో కావలసిన వస్తువు తీసుకుని వెళ్లిపోయింది. అప్పుడు నాకు నిరుత్సాహంకల్గింది. ఆమె నన్ను స్పష్టంగా ఎడం చేస్తూందని తెలుసుకున్నా. నాకు కారణం తెలియలేదు, ఏడుపుకూడా వచ్చింది.

కాని మధ్యాహ్నం పూర్తిగా నిరాశ చెందక వేరుపంథా తోక్కాను. అక్కడే గొంతూ మీద కూర్చున్నట్టు కాకుండా వీధిలోకి వెళ్ళి కనపడకుండా లక్ష్మి జాడలు కనిపెడుతూ నిల్చున్నా. ఆమె నేను లేనుగదాలని నమ్మి గదిలోకి వెళ్ళినప్పుడు పోయి, దొంగను పట్టుకున్నట్టు పట్టుకుందామని ప్లానువేశా.

ప్లాను సరింది. మూడుగంటల ఘమారుకు లక్ష్మి నిశ్చింతగా గదిలోకి వెళ్ళింది ఒంటరిగా. నేను వెంటనే ఇంట్లోకి మెల్లాలోకి, జొరపడ్డాను. అక్కడ అదృష్టవశాత్తూ ఎవరూ లేరు. గదిలోముటుకు ఆమె అలికిడి వినపడుతుంది.

సదాశివ గదిలో ప్రవేశించి, ఆమెకు మా

ట్లాడటానికి ఒక్కనిమిషంకూడా సావకాశం ఇవ్వక, రెండుచేతులూ పట్టుకుని దగ్గరకు లాక్కుని, రెండు బుగ్గలమీదా రెండు వేడి ముద్దులు పెట్టాను.

‘తప్పు—పూరుకో—ఎవరన్నా వస్తారు—నన్ను వదులు—’ అన్నది మెల్లిగా అర్థ స్తాయిలో.

‘పూరుకోను—పొద్దుటినుంచీ నన్ను— ఎట్లా వీడిపించావు?’

‘ఏం!’

‘నేను నీకోసం—వేచు కున్నా నని నీకు తెలుసుగా?’

‘నేను ఒంటరిగా చిక్కుతే, ఇట్లాంటివి చేస్తావనికూడా నాకు తెలుసు.’

‘ మరి నే నెట్లా పూరుకోను?’

‘ఇప్పుడు కాదు—ఎవరో వస్తున్నారు— రాత్రికి—’

‘ఒక్క ముద్దు—’

‘కాదు—రాత్రికి — రాత్రికి—’ అని నన్ను తప్పించుకుని పారిపోయింది.

ఆ సాయంత్రమంతా కాలచక్రం తిరుగు తూన్నట్టు నాకు కనిపించలేదు. నాకాళ్లు భూమిమీద నడుస్తున్నట్టుగా లేదు, రాత్రి సంగతి ఆలోచనలోకివచ్చి, గుండె గబగబా కొట్టుకొంటూంది. మా నాన్నను చూచి నవ్వుడల్లా, నాడిదేకమునూ, నాపరధ్యాన్న మునూ కనిపెట్టి అనుమానపడతాడేమోనని భయము. అందుకని సాధ్యమైనంతవరకూ మా నాన్నను లొలిగి వుంటున్నా.

ఒక్కసారి ఆయన నన్ను పట్టేసి ‘ఏమిట్రా, అబ్బాయి!—వై భవంగా పెళ్లి అవుతాంటే నీవాడ ఎక్కడా కనపడదు!—పొ

ద్దుకులూ ఏం చేస్తూంటావో!—చేతికి అక్కరకొచ్చిన వాడవు ఒక్కపని సంబాడించుకోలేవు!—ఇంకా ఎన్నాళ్ళకురా మీకు జ్ఞానంవచ్చేది!’ అని నాలుగూ బాడించాడు. మాటాడ లేక పిల్లిలాగా బారుకున్నా.

రాత్రికొరకు ఎంత పుత్రాహుతులున్నానో, అంత భయంగూడా పడుతున్నా. ఎంత రహస్యంగాచేసినా, మానాన్నకు తెలియకుండా ఏపని నేను చేయలేనని నా కొక భయము. నా ప్లాను లన్నిటికీ ఆయన సైంధవుడు లాగా అడ్డుపడి, నన్ను పట్టేస్తాడని నా కొక పెద్ద అనుమానము. కాని యముడంత వాడికి భయపడి కూడా లక్ష్మీని వదలలేను. ఏ అవాంతరం వచ్చిపడ్డానరే రాత్రి కొరకు నిరీక్షిస్తున్నా.

లక్ష్మీమీద ఒకకన్ను వేసి వుంచాను సాయంత్రమంతాను. ఆమె తనకు ఏమీ జరగనట్టు మామూలుగా మేజువాటిల్లో, పాటల్లో, ఊరేగింపుల్లో మునిగి తేలుతూంది. నావంక నన్నా చూడటం మానేసింది. కాని ఆమె మనస్సులో నన్నుగురించే ఆలోచిస్తున్నదని నాకు తెలుసును. మాగ్రంథం చాలాదూరం పోయిందని ఆమె పస్తాయిస్తున్నదేమోనని నాకు అప్పడప్పుడు అనుమానం కలిగేది. ఆమె పవిత్రతను మలినంచెయ్యటం నాకు భావ్యమయినపనా అనికూడా ఆలోచించాను; కాని ఆమె సాన్నిధ్యం కొరకుండా పూరుకోలేకపోయినా, రాత్రి ఎప్పుడు వస్తుందాఅని కనిపెట్టుకు కూర్చున్నా.

రాత్రి భోజనాలు అయ్యేటప్పటికి పొద్దు పోయింది. ఎదురుకోల అయ్యేటప్పటికి 12 అయింది.

లక్ష్మీ రాత్రిళ్లు పడుకోటం ఆ గదిలోనే.

నేను రహస్యంగా గదిలోకి రావటానికి సావకాశం ఇస్తుందని నానమ్మకము. తొందరపడకుండా చుట్టుపక్కల తారట్లాడుతున్నా.

మా నాన్న ఎదురుకోల అయింతరువాత కనిపించలేదు. ఇదికూడా శుభసూచకంగానే వుంది అనుకున్నా.

ఓక్కొక్క రే ఏదో ఒక చాపో, జంపకానో చూచుకుని సావిట్లీనో పంచలోనే పడుకుంటున్నారు.

లక్ష్మీ పడుకునేప్రయత్నం లేకుండా ఎదో రాచకార్యం చేస్తూనేవుంది చివరకు కొంత సేపటికి లేచి లోపలికి వెళ్ళింది—తనగదిలోకి. వెంటనే కాక కొంచమూగి, ఎవరూ చూడకుండా గదిలోకి పోదామని నా ఆలోచన. ఆమె నాకొరకు తప్పక తలుపుతీసి వుంచుతుందని నా ఆశ.

అరగంట ఆగి మెల్లిగా మెల్లలోకి వెళ్లాను. గదివాకిట్లో చాపవేసుకుని ఎవరో పడుకున్నారు. నిదానించి చూచాను. ఆమె లక్ష్మీ తల్లి. ఆమె నా అలికిడి కనిపెట్టి 'ఎవరు వారు!' అంది. 'నేను' అన్నాను. దేనికొరకో వెతుకుతూన్నట్టు నటించి, గది తలుపు లోపల వేసివున్నట్టు గ్రహించుకుని ఇవతలకు వచ్చాను.

నాకు ఒక విధమయిన నిరాశవచ్చింది. లక్ష్మీ తల్లి రాక్షసిలాగా ప్రత్యేకం నా కొరకే నియమింపబడ్డట్టుగా ఆ తలుపును కాపాడుతూంది. లక్ష్మీ లోపల తప్పక వుందని నాకు తెలుసును. నిస్పృహతో ఒక చాప వుంటే దానిమీద పడుకున్నా. కళ్ళవెంట నీళ్ళు గూడా వచ్చినయి.

కొంతసేపటికి ఒక పూహ తట్టింది. ఆ గదికి రెండుతలుపు దక్షిణవైపు చిను

వొడ్లోకివుంది. ఆవొడ్లో ప్రవేశించానంటే తలుపుగుండా లక్ష్మీని మెల్లిగా పిలిచి గదిలో ప్రవేశించ వచ్చునని తోచింది.

ఈపూహపుట్టిన తర్వాత ఒక్క నిమిషం పడుకోలేదు. దక్షిణవైపు వొడ్డివాకిలి దగ్గరకు వెళ్లాను. నేను అనుకోన్నట్టుగానే తలుపు లోపల గడియవేసివుంది. గోడదూకులేనే గాని వొడ్లో ప్రవేశించలేను.

గోడదూకులం నాకు ఆటే కష్టంగా కనిపించలేదు. కాని, ఎవరన్నాచూస్తే దొంగలని వెంటపడతా రేమోనని భయం వేసింది. అందుకని నాలుగుపక్కలా పరీక్షించిచూచి, చూపుమేరలో ఎవరూలేరని రూఢిచేసుకుని, ఒక పూపుతో గోడఎక్కి అవతలకు దూకాను. చప్పుడులేకుండా.

గదిలో లాంతరు వెలుగుతూంది. తలుపు భార్యగా తీసివుంది నా కొరకేనని అనుకున్నా. అయినా ఎందుకయినా మంచిదని, వెన్నెలలో గోడనీడవుంటే అనీడలో నక్కి గది దగ్గరకు వెళ్లాను. లక్ష్మీ మంచంమీద కూర్చుని తనలో తాను నవ్వుకుంటున్నట్లు కిటికీలోంచి కనిపించింది. ఇక ఆగలేక 'లక్ష్మీ' అని అంటూ గదిలో ప్రవేశించాను.

నాపిలుపు వివగానే లక్ష్మీ గాభరా పడుతూ లేచి నిల్చుంది. ఆ తొందరలో రెండు నోట్లెవో ఆమె చేతిలోంచి బారి కిందపడ్డయి ఆక్షణంలోనే మంచంమీద ఎవరో లేచి కూర్చుంటున్నారు. అది ఎవరో కాదు మా తండ్రి శీతారామయ్య!

నేను వ్రబ్బుష్ని అయిపోయినా, నోట మాటరాలేదు.

ఆయన లేచి కూర్చున్నతర్వాత గాని నన్ను చూడలేదు. నన్ను ఓరగాచూచి

గుర్తు పట్టి తక్షణమే నాకు మొహం కనపడకుండా దుప్పటి ముసుకు వేసుకున్నాడు. మందమరి అయిన నేను ఆయన్ను చూడలేదనీ, అశవాచూచినా గుర్తుపట్టి వుండ ననీ ఆయన ఆశపడ్డాడు గామాల్ను, ఆయనంటే వుండే గౌరవమూ, భయమూ ఒక్క సారిగా పోయినయి, ముసుకు వేసుకుంటే మటుకు ఈ పిరికిపంద నన్నెట్లా తప్పించుకు పోగలడు అనుకున్నా.

ఆ ముసుగుతోనే మెల్లిగా లేచి, గోడ వైపు మొహంపెట్టి ఎండ్రకాయలాగా వాకిలి చాకా నడిచి, దొడ్లోకిదూకి కనపడకుండా పారిపోయినాడు.

ఇంతలో లక్ష్మి 'ఏమిటి-ఇట్లా ఎందుకు వచ్చావు!' అన్నది.

'నీవు ఇంతదానివి అని తెలియక' అన్నాను కోపంతో.

అంటే, ఇక అక్కడ, ఒకక్షణంగూడా వుండ లేదు. గది తలుపు తీసుకొని మెల్లా లోకి వచ్చాను.

తలుపు చప్పుడు కాగానే పడుకున్న ముసలిది మేలుకొని 'ఏవరు వారు' అంది మల్లా.

'నీవు ఇక్కడ కాపలా కూడానా!' అని నా కసితీర ఒకతన్ను తన్ని పోయినా.

[ఈ కథ తెనాలిలోని యవకార్యాలయమువారు నూతనముగ ప్రచురించిన శ్రీయుత పిల్లలమర్రి బాలకృష్ణశాస్త్రిగారి 'రూమ్ టు లెట్' అను ఆరు వినోదకథలసంపుటినుండి గ్రహింపబడినది. ఆధునికాంధ్రకథకులలో ఎన్నదగినవారిలో బాలకృష్ణశాస్త్రిగారు ఒకరు. ప్రస్తుతగ్రంథములోని ఆరుకథలను ఒక్కవిగిలో చదివినచో రెండు ప్రధానలక్షణములు కనిపించును : శ్రీపాత్రల విలక్షణత, ప్రసాదమైనహాస్యము. తనపై మోహదృష్టి బరపిన నారాయణమూర్తికి 'రూమ్ టు లెట్'లో శ్యామలనేర్పిన గుణపాఠము, 'సంస్కరణం'లోని మధురం సాహసము, 'నేనూ నానీతా'లోని సీత అమాంకికమైన నిర్భయత, 'మొదటిసారి'లోని లక్ష్మి కామమును ధనమునకు లొచ్చుచేయుట—ఆయాకథలను ప్రధానముగా నిర్వహించినవి. ఈ శ్రీపాత్రలముందు ఆకథలలోని పురుషపాత్రలు ప్రకాశమునకు రాలేదు. ఇక కృష్ణశాస్త్రిగారి హాస్యరచనానైపుణ్యమును తెలిసికొనుటకు 'రంగా యం., ఏ.' అను కథయు, 'వాసు పాటక చ్చేరీ' అను కథయు చదివితీరవలయును. 'రంగా యం. ఏ' చదువుచుండ పెదవులను దాటినవత్స - 'వాసు పాటక చ్చేరీ' చదువుచుండ పెదవులనుదాటినవచ్చు పెలుచవత్స. ఇట్టి హాస్యరచన తెనుగుకథకులలో తలుచుకాదు. క్రొనుపై జన నూరుపుటలునిండిన ఈ ఆరుకథల సంపుటి వెల నాలుగు

కొరపు శనగలు

వీవాడినీతిరాన్ని ఓస్వతంత్రుడు బయలుదేరి ఆంగ్ల భాషాజ్ఞానంలేని ఆంగ్లములు ఆంగ్లవిశ్వకళాపరిషత్తు వారిసేపేటులో సభ్యులుగాఉండరాదని నిర్వచిస్తున్నాడు. వంగవిశ్వవిద్యాలయంలో ప్లాత్ కనఫో పన్యాసాలుకూడా దేశభాషలో జరుగుతూవుండడం తెలిసి కూడా ఈస్వతంత్రుడు ఈవాదం లేవతీయడం బుద్ధిబాధ్యజనితోన్నాడం అనక తీరదు.

... ..

‘మనయూనివర్సిటీ పరీక్షలు మలపసవ్యాసులు కూడ ఓపికఉంటే కొన్ని నాళ్లకయినా ప్యాసు కావచ్చును’ అని ఒకానొక పత్రికలోని సంపాదకీయవ్యాసంలోని వాక్యం. మన యూనివర్సిటీ పరీక్షలు ఇటీవల ప్యాసునవాళ్లంతా మలపసవ్యాసులై ఉండగా ఆసలు పుట్టుకతోనే మలపసవ్యాసులైన వాళ్లు ప్రత్యేకం ఓపికపట్టి మనయూనివర్సిటీ పరీక్షలు ప్యాసునడం దేనికి?

... ..

పైన ప్రస్తావించబడ్డ పత్రికలోని సంపాదకీయంలోని మరి ఒకవాక్యరత్నం: ‘ఈనడుమ ఒక విశ్వబ్రాహ్మడిని ఆప్తుడేంబర్కనామిసేటు చేయక పోలే విశ్వబ్రాహ్మణులు హిందువులకు తాళిపూసలను చేయమని బెడదించినారు.’ బెడదించినా బెడక తలపిన ఆవనరంలేదని నామనవి. ఏమంటారా ఇప్పుడు పెళ్లిళ్ల తీరు అలాఅయింది. ‘ముఖ్యంగా ఏముగ్గురో ఏవైబామో వెళ్లటం-రెండుపూటలుగడిపి రావటం- పెళ్లి అయిందని పుకారువెయ్యటం- తారదాల్లు.’ ఇది ఇప్పటిపెళ్లిళ్ల తీరు. ఈపుకారుపెళ్లిళ్లకు తాళిపూసలతో కాని, అవిచేసే విశ్వబ్రాహ్మలతో కాని ఏమన్నా అవనరంవుందా?

... ..

యూరప్ లో దామ్యవతీరాన్ని ఓవ్యవసాయ

దారుని పెళ్లాం ఇదివరకు రెండుకొమ్మలకు ముగ్గురేనీ పిల్లల్నికన్నది. ఇప్పుడు చూడోపారిన్నీ ముగ్గురు పిల్లల్నికన్నది. వియన్నాలో మరి ఒక స్త్రీ ఒకేసారి ఏడుగురు పిల్లల్నికన్నది. స్కాట్లాండులో మరి ఒక స్త్రీ పద్దానుగుకొమ్మలకు పద్దానుగు కవలపిల్లల్ని ప్రసవించింది. ఇవన్నీ ఇటీవలవజరిగిన విషయాలు. బర్తకంట్రోలుప్రచారం చేసేవారిని మతిస్థులుగా చేయటానికిగాను ఇట్లాంటి స్త్రీలను భగవంతుడు భూమిమీదకి ప్రత్యేకంగా పంపిస్తాడనుకుంటాను.

... ..

పురుషుని వపుంసకత్వాన్ని పోగొట్టుడానికి డాక్టర్ రస్సెర్ ఇ. మార్కర్ (పెన్సిల్ వేనియాప్లేట్ కాలేజికి చెందినవాడు) కొత్తగా ఓమందు కనిపెట్టాడు. ఈమందు గర్భవతులమూత్రాన్నిండి చేయబడ్డది. పుట్టువపుంసమలయినా ఈమందును పదిరోజులువాడేసరికి మంచితమంతులవుతారు. ఈమందు మోతాదుయొక్క ఫోన్సు చూడురోజులదాకా వుంటుంది. ఇదివరకు కోతులఅండాలుపుచ్చుకుని పురుషుడు ముసలితనం పోగొట్టుకోవడం నేర్చుకున్నాడు. ఇప్పుడు చూలింకరానిమూత్రాన్నిపుచ్చుకుని వపుంసకత్వాన్ని పోగొట్టుకోవడం నేర్చుకుంటున్నాడు. నాగరికతంటే తినరానిది తిని పొందరానిది పొందడమే కాదండి మరి.

... ..

పోస్టుమండ్రలతోబాటు మన కవల్లమీదా, కార్డులమీద అప్పుడప్పుడు ‘దేశీయపరిశ్రమలను ఉద్ధరింపుడు,’ ‘ప్రపంచమేటిఫోనుఉపయోగింపుడు’ అని ముద్రలుఉంచడంకద్దు. ప్రస్తుతం గ్రీకుదేశం పోస్టుస్టాంపులమీద ‘నిద్రపోండి’ అనే వాక్యాలుముద్రించి ప్రచారంచేస్తున్నారు. ఇప్పుడు గ్రీకుదేశంలోని యంత్ర ప్రభుత్వం సాగుతూంది. నియంతలు ఉన్న

కోట నిద్రపోవడానికి కూడా ప్రచారం కావాలి.

... ..

యస్, యస్. యస్ కంపెనీవారు ఈచేపనిలో కొత్తగా సీజన్ టిక్కెట్లు ఇచ్చారు. మూడవ తరగతి ప్రయాణికుల ఒత్తిడి ఎక్కువయింది. ఈకాకాలపు సీజన్ టిక్కెట్లలో చలిబాధవల్ల పాకెంజర్లు దగ్గర పా దూర్పుండి ఒత్తిడిని భరించేవారు. మగదూపెల్లామూ కూడా వాళ్ల స్వంతదాబామీద ఆయినా ఒక మంచం మీద పండుకోడానికి భయపడే ఈఉక్కలోజుల్లో ఒక్కపెట్టెలో పడుకోవడానికి పాకెంజర్లు సంఘదాంప త్యాన్ని ఎట్టుభరిస్తారో ఈసీజన్ టిక్కెట్లు ఇచ్చే టప్పుడు ప్రతిసంసారికీ తోచవలసిన ఈసంగతి ఈ కంపెనీవారికి తోచకపోవడం విచిత్రంగానేవుంది.

... ..

గతమాసం 19-వ తేదీని పారీస్ లో చనిపోయిన ఆర్థర్ మహారాజు ఆచారవిషయంలో మాపిన చాదస్తం వత్తువుట్టించేదిగా వుంటుంది. అతనికి సాక్షాత్త దేశంలో వుండడానికి ఏమీ ఆధ్యంతరంలేదు. కాని సాక్షాత్తదేశపుతోలు ముట్టుకుంటే తన ఆచారం పాడయిపోతుందిని తాను ప్రయాణించేసేర్లు పెట్టెలను తోలులేకుండా ప్రత్యేకం విశేషధనవ్యయంతో నిర్మించుకొన్నాడు. ఇది పెద్దచెరువునీళ్లు కుక్కుని ముట్టుకొనియుకుండా వుంచాలనే ఆచారం లాంటిదే.

... ..

విశాఖపట్టణంలోని ఆంధ్రసినిమాలో అరవల ప్రాబల్యం ఎక్కువై అరవసినిమాలోగా మారతేం దంటూ కొందరు ఆంధ్రులు అంటున్నారు. కాని వీరు ఎవరూ ఆంధ్రయువానికర్పిటిహాస్టలులో వంటపెద్ద అరవవాడైవున్న విషయానికికాని, రాజమండ్రిలోని ఆంధ్రపేపరుమిల్లు మార్కెటింగ్ హస్తగతమయిన దానికికాని, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయంవారు బుక్కు వర్క్యూంక హిందీప్రచారకప్రెస్సువారిచే చేయించి నందుకుకాని, ఆంధ్ర ఇన్స్పెక్షన్ కంపెనీవారి ప్రెస్

వర్క్యూంక మద్రాసులో అరవలయాజమాన్యంగల ప్రెస్ లో జరిగినందుకుకాని ఏమీమాటాడరు. ఇప్పుడు తొవలసింది ఎంతసేపు నిద్రమాగొడవ.

... ..

మే 23-వ తేదీని చనిపోయిన ఆమెరికన్ కోటిశ్వరుడు బాన్ డేవిస్ రాక్ ఫెల్లరు నూటికినూరేళ్లు బ్రతికాని విశ్వప్రయత్నాలుచేశాడు. కాని తొం దైవితేళ్లు మాత్రంబ్రతికాడు. ఆయుర్దాయాన్ని పా దుగించుకోవడం కోసం అతను వారాలకొద్దీ బహుధ నైకసాధ్యములైన ప్రాణవాయువుతో నింపబడ్డ గదుల్లో నివసించేవాడు. ఎంతడబ్బుఖర్చుపెట్టినా అతనిసంకల్పం పెరవేరలేదు. డబ్బు ఆయుర్దాయాన్ని కొనలేదనడానికి ఇది ఒకమంచి నిదర్శనం.

... ..

ఇటీవల ఒకానొకజర్మన్ క్రాస్త్రవేత్త శ్రీలలో గొడ్రాలితనాన్ని పోగొట్టడానికి ఒకమందుకనిపె ట్టేడు. అతను చెప్పేవిషయం ఏమిటంటే మెదడుకు కొంచెదిగువగా ఒకగ్రంధిలో శ్రీపురుషులకు సం తానోర్వాచకశక్తి వుంటుంది. ఆపదార్థంతగ్గిపోతే ఆశ్రీపురుషులకు పిల్లలుపుట్టరు. ఆపదార్థాని సంపూ ర్ణఆరోగ్యవతి గర్భధారణయోగ్యురాలు అయిన శ్రీ యొక్క గ్రంధిలోంచిగీసి పిల్లలులేని శ్రీపురుషుల్లో ఎవరికయినా ఇంజక్షన్ చేస్తే పిల్లలుపుడతారని. దీని వల్ల ప్రపంచంలో ఇక గొడ్రాలితనానికి ఆస్కారం లేకుండాపోతుంది. సంతాననిరోధంచెయ్యడానికి కొందరూ, కంభ్యాత్మంపోగొట్టడానికి కొందరూ క్రాస్త్రవేత్తలు ప్రయత్నించి మొత్తం మీదప్రపంచాన్ని వెర్రిప్రపంచంగా చేస్తున్నారు.

... ..

ప్రాంసుదేశంలో పండ్లుతోముగొను బ్రహ్మకు ఆ దేశపుదంతకాస్త్రజ్ఞులు 160-వ వార్షికోత్సవము జరుపుకున్నారు. ఈకాస్త్రవేత్తలంతా ఊడిపోయిన దంతానికి గోరికట్టించి నమహమ్మదుబీన్ కుగ్లక్ ఆం శగలవారై యుండాలి.

—వి. విశ్వనాథము, బి.ఏ.

“ఆంధ్రభూమి” పుస్తకపరిషత్తు

౧౮౩. సం దేశ తరంగిణి

శ్రీవివేకానంద ప్రచారము. ప్రథమ ద్వితీయ భాగములు. ఆమెరకౌఖండమున జరిగిన అఖిల ప్రపంచ మతముహూసరముందు ఆర్ష మతమును బట్టి, వేదాంత మతమిందేమియును మోగించి శ్రీవివేకానందస్వామి వారు హిందూదేశమునకు తిరిగివచ్చి 15-1-1897 లో వారు కొలంబోలో ఓడదిగిరి. అప్పుడు హిందూ దేశమునందలి వివిధ ప్రాంతములవారు వారిని ఆహ్వానించి వారి ఉపదేశామృతమును గ్రోలిరి. శ్రీస్వామిల వారు కొలంబోపట్టణము మొదలు హిమాలయపర్వతములందలి ఆల్మోరావరమునకు; ఆటవిక్కుట కాశ్మీర్, పంజాబ్ దేశములందును ఇచ్చిన సందేశ పూర్వకములగు ఉపన్యాసములే ఈసందేశ తరంగిణి యందు గ్రంథితములయినవి. పాశ్చాత్యులను గూడ తన ఉపన్యాసముహితుచే మోహితులను చేసిన వివేకానందుని వివేకముహితములగు ప్రబోధవాక్యములను గ్రోల తలంచువారి కీ గ్రంథము మిక్కిలి సహకారిగా నుండగలదు. తెలుగువారికొకట దీనిని ఆంగ్లమునుండి తెనిగించిన తత్వానందస్వామిని కొనియాడవలసి యున్నది. అనువాదకౌశలీ నాతికతనమై సందేశోచితమైయున్నది. ఈయుక్తమగ్రంథము శ్రీరామకృష్ణ శతవార్షికోత్సవస్మారకచిహ్నముగ ప్రకటింపబడినది. డెమ్మిపైజాన ప్రథమభాగము 250 పుటలు, రెండవభాగము 220 పుటలు-వెల ప్రథమభాగము రు 1-4-0, ద్వితీయభాగము రు 1-0-0. రెండు భాగములును కలిసి రు 2-0-0. దొరకుచోటు: శ్రీరామకృష్ణమతము, మైలాపూరు, మదరాసు.

౧౮౪. ఈశ్వరసంవత్సరపంచాంగము
సర్వారావుపేట కాపురములగు బ్రహ్మశ్రీ గొట్టి ముక్కల సుందరరామకృష్ణ సిద్ధాంతిగారిచే గణింప

బడినది. దేశవాడయందలి ఆంధ్రప్రావిడెంటు కంపెనీవారి పత్తమున సదరు కంపెనీ మేనేజరు డైరెక్టరు శ్రీ దిట్టకవి వీరరాఘవయ్యపంతులుగారిచే ప్రకటింపబడినది. ప్రతిదినము గ్రహముల పరస్పర దృష్టులవలన కలుగు కుభకాలములు, ఫలితములు తెలుపు పట్టిక ఈపంచాంగమందలి గొప్పవిశేషము.

౧౮౫. తాళించెవి తగాదా
బరంపురమందలి వత్సలతీత గ్రంథములలో ఏడవ పుష్పము. చిన్నపైజాన 32 పుటలు. వెల మూడు కానులు. రచయితలు వెలువలి వీరరాఘవస్వామిగారు. స్వామిగారు చక్కని హాస్యరచయితలు. వారు 1928 ప్రాంతములలో రాజమహేంద్రవరమున ట్రెయినింగుకాలేజీలో యల్. టి. ట్రెయినింగు అగుచు అప్పుడు అచట జరిగిన సాహితీసమితిసభలో ‘త్రిగుణములుగల నిచ్చెన’ అని ఒక వ్యాసమును చదివిరి. అందలి హాస్యమునకు సభికులు తన్మయులైరి. వాటినుండియు స్వామిగారి హాస్యరచనముల కొకట మేము ఎదురుచూచుచునే యుంటిమి. నేటికి ఈ ‘తాళించెవి తగాదా’ వెలువడినది. ఇందలి హాస్యము లలితమును, ప్రసాదమును అయినది. అట్టి హాస్యమునకు ఉపయోగ్యవృత్తి కల్గించుటకు స్వామివారు ఇంకను పెక్కుగ్రంథములను రచియింతురుగాక! తమగ్రంథములకొకట ఇంతటి చక్కని గ్రంథమును సంపాదించి ప్రచురించిన కాంచనపల్లి వెంకటరంగారావుగారిని కొనియాడుచున్నాము.

౧౮౬. వెలమవీర శ్రేయోభిలాష
వరకుల్కాచారమును నిరసించు 16 పద్యముల చిన్నగ్రంథము. రచయిత్రి సా॥ ఆనందమాంబ. ఈమె అష్టావధానముచేయగల ప్రజ్ఞామతి. విద్యా విషయమున మిక్కిలి నైపుణ్యబద్ధియున్న నిజాము

రాష్ట్రమున ఈమాత్రపు వైదుష్యముగల శ్రీలై నను ఉండుట ఒకవిశేష మనకతీరదు. ప్రతులకు గుండా కృష్ణమూర్తిగిరి, బారింపటాలం, శికింద్రాబాద్ అని వ్రాయునది.

౧౮౭. ఆంధ్రకాతకోపనిషత్తు

సాహిత్యవివ్యాప్తిని, ఉభయభాషాప్రవీణ పంతుల లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు రచించినది. ఉపనిషత్సంగ్రహములలోని యథిప్రాయములను, శంకరుడు వ్రాసిన విశేషార్థములను, శంకరభావ్యతీకాకారుల యథిప్రాయములను సమన్వయముచేసి వేదాంతరహస్యములను తెనుగుపద్యములందు ఇమిడ్చినందుకు శాస్త్రిగారిని కొనియాడవలసియున్నది. పద్యములు విషయమును ములభముగ తెలుపు శైలిలో నున్నవి. మచ్చున కొక పద్యము :

క. పలుకువలన, మనమున, చూ

పుల నెవ్వారినిని వాత్సపాడనూపఁ, డిలెన్.

గలఁడనియెడి విశ్వాసముఁ

గలయాతఁడెకాని యొరుఁడుగనుఁగొనఁడతనిన్.

దెమ్మిపైజాన 52 పుటలు. వెల పది అణాలు. వలయువారు గ్రంథకర్తచేర చిట్టాయవలసఅగహారము, గజపతినగరము పోస్టు విశాఖపట్టణము జిల్లా అని వ్రాయునది.

౧౮౮. ధాన్యంతరీయఅరోగ్యసూత్రములు

ఇది పండిత ములుగు రామలింగయ్యగారిచే వ్రాయబడినది. ఆయుర్వేదాంతర్గతమున స్వస్థశ్రీమములోని ఆహార, విహారవిషయమును విజ్ఞానమునంతను ఇందు క్రమపద్ధతిని క్రోడీకరించిరి. కారీరకమానసిక జేగముల వివరణము ప్రత్యేకముగ తెలిసికొనదగినది. దాంపత్యధర్మమునుగూర్చి అమూల్యవిషయములు వివరింపబడియున్నవి. వానిని మే మానపు ఆంధ్రభూమిసంఘికలో ఎత్తి ముద్రించియున్నాము. ఆహారవిభాగమున ద్రవ్యమునకుగల రసగుణవీర్యవిపాక శక్తుల విమర్శగలదు. గ్రంథాంతమున గర్భవతులయు, శిశువులయు ఆహారవిహారములు ప్రత్యేకముగ

తెలుపబడినవి. ప్రతివారును శ్రద్ధగ చదువదగిన గ్రంథము. క్రాసుపైజాన 40 పుటలు. వెల రూ 0-2-0. దొరకుచోటు : ఇండియన్ మెడికల్ స్టోర్సు, తెనాలి, నంటూరుజిల్లా.

౧౮౯. అశ్రుమాల

ఎనిమిది చిన్నకథలసంపుటి. ఈకథాసంపుటికి 'అశ్రుమాల' అనుపేరుపెట్టుటకు గల ఉపపత్తిని గూర్చి 'దొలిపలుకు'లో గ్రంథకర్త ఇట్లు చెప్పుచున్నాడు: 'ఒక్కొక్కకథ ఒక్కొక్క అశ్రువైనా రాల్చితిర్తుండన్నా దొకమిత్రరత్నము. ఆరానిన అశ్రువులన్ని ఒకమాలగానుచ్చి మన ఆంధ్రలోకాని కందించాను.' ప్రేమచిత్రము, ప్రణయబంధము, రూపశృంగారము, సహజసౌందర్యము, ఛాయామూర్తి ప్రతీకారము అనునవి క్రమముగా ఈ గ్రంథమునందలి ఎనిమిది కథల కీర్తి కలు. ఛాయామూర్తిప్రతీకారము, నల్ల పిల్లమున్నగు ఇందలికథలు మున్నొకసారి ఆంధ్రభూమియందు ప్రకటింపబడినవే. సహజసౌందర్యమునే కథతప్ప మిగిలిన కథలన్నియు వ్యవహారిక భాషలోనే వ్రాయబడినవి. సహజసౌందర్యము వ్రాసిన పిమ్మట కథారచనమునకు వ్యవహారికముతప్ప మిగిలినభాష పనికిరాదను నముచితనిర్ణయమునకు గ్రంథకర్త రాగలిగెను. ఇందలి కథలలో పెక్కులు కష్టాంశములు. అగుటనే ఈకథాసంపుటికి అశ్రుమాల అను నామము సార్థకమైనది. మన సామాజిక జీవితమును అశ్రుమాల దర్శనమువలె ప్రతిబింబించుచున్నదని అంగీకరింపక తీరదు. ఈకథలను రచించిన శ్రీయుత పెమ్మరాజు రాజగోపాలము (టి.వి) గారు సాధనచేసి ఉత్తమజాతి కథారత్నములను సృష్టించి ఆంధ్రభాషాయోషను అలంకరింపగలరని అశ్రుమాల చెప్పక చెప్పదున్నది. క్రాసుపైజాన 110 పుటలు. వెల 0-8-0 అణాలు. వలయువారు గ్రంథకర్తచేర పశ్చిమగోదావరిజిల్లా తణుకు వ్రాయునది.